Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 184 (15807) | 1981 оной августын 11, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГА, СИЛОС ДАРАЛГА, СЕНАЖ БЭЛДЭЛГЫЕ ЖЭГДЭ ҺАЙНААР ЯБУУЛХА!

ЭМХИТЭЙ АЖАЛААРАА ХАРЮУСАНА

Байгша ондо малдаа тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха тухай КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй хандалга бэшэгтэ Хоринн районой ажалшад бодото ажалаараа харюусажа байна. Сагай уларилай таагүй, ган гасуур болоошье һаа, районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 48 мянган тонно бүдүүн тэжээл, тэрэ тоодо 25.7 мянган тонно үбһэ бэлэдхэхэ, 15 мянган тонно силос дараха, 1925 тонно ногооной гурил гаргаха хүсэлтэйгөөр хүдэлнэ.

Мүнөө үедэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна районой предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд, пенсионернүүд, гэртээ байдаг эхэнэрнүүд, һургуулиин һурагшад хабаадана. Энэ хүдэлмэридэ ябагшадай социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдожо, ажалай түлөөһэн гуримшуулагдаһан, хүнүүдые моральна болон материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаһан байна.

Һүүлэй ган гасуур жэлнүүдтэ эндэхи ажахынууд малаа тэжээлээр хангаха талаар аша үрэтэй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, нуга сабшалангаа һайжаруулдаг болонхой. Анаагай, Хүрбын, Хасууртайн, Дээдэ-Тайлсын совхозуудай луговодуудай, таряашадай оролдосотой ажалые онсолон тэмдэглэхээр.

Республикынгаа дээдын зургаануудай хандалгада харюу болгон, Хүдэриин совхозой, Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай үүсхэлые дэмжэн, Анаагай совхозой коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Эдэнэр 21 мянган центнер үбһэ, тэрэ тоодо 5 мянган центнер зелёнко, 300 тонно ногооной витаминтай гурил, 1500 тонно сенаж, 2000 тонно силос, 120 тонно набшаһата тэжээл, халаахай гэхэ мэтые бэлэдхэжэ абаха зорилго урдаа табяа. Булам, Онинборск, Анинск һууринуудай хүн зон 30 тонно ногоо суглуулжа, АВМ агрегадта тушааха уялга абанхай. Энэнь айл бүхэндэ нэгэ центнер хүртэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой хүдэлмэрилэгшэд бүгэдөөрөө тэжээл бэлэдхэлгэдэ ябана. Хамта дээрээ үбһэшэдэй 8 звено, оньһожоруулагдамал 3 звено ажаллажа байна. Хажуураар сабшаха хүдэлмэридэ зуугаад хүн табигданхай.

Үбһэ хуряалгада бүхы малшад — хонишод, һаалишад, мал адуулагшад хабаадана, пенсионернүүд, һурагшад болон студентнэр, амархаяа иишэ ерэһэн хүнүүдшье хүдөөгэй ажалшадта туһална. Һүүлэй мэдээгээр, эндэ 300 гаран гектарай ногоон сабшагдаад, мянга гаран центнер үбһэн нөөсэлэгдөө. 135 тонно ногооной гурил гаргагдаа, 80 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ.

Үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Аюржана Жаповай, Вениамин Ситниковэй, Александр Корнаковой даадаг звенонууд түрүүлжэ ябана. Хүнды гэжэ газарта АВМ 0.65 тухэлэй агрегат бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдэнэ. Энэ агрегадай машинистаар дүршэлтэй механизатор Иннокентий Ильин ажаллана.

Тэрэшэлэн Дээдэ-Тайлсын, Хүрбын, Хасууртайн совхозуудта үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгэ эмхитэйгээр ябуулагдажа байна.

Районой ажахынууд үбһэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ ябажа байһан хүнүүдые халуун анхаралаар хүреэлнэ. Хаа хаанагүй хамтын эдеэн бэлдэгдэнэ, шэнэ газетэ, журналнууд иишэ асарагдана, «Дайшалхы хуудаһанууд», «Сахилгаан» гаргагдана. Партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд үбһэшэдэй дунда политическэ болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Д. ДОРЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ХОЁР ХАЛААНДА

Хяагтын районой «Дружба» колхоздо ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Эндэ үбһэ сабшаха, сенаж дарахынгаа хажуугаар шэмэтэ ногооной гурил нөөсэлэлгэдэ жэл бүри ехэхэн анхарал хандуулагдана.

Байгша ондо июнь һарын түрүүшын үдэрһөө АВМ агрегадаа хүдэлгэжэ эхилээ юм. Эндэ Александр Барабошиной хүтэлбэрилдэг бригада 4—4 хүнһөө бүридэһэн звено болгогдожо, хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Тэрэ тоодо Ехэ-Хүдэриин дунда һургуулиин һурагшад олоороо хабаадалсана.

— Манай бригада витаминтай ногоон гурил түсэбһөө гадуур бэлэдхэхын хойноһоо оролдожо байнабди. Ниитын малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бидэнэй хубита ехэ, — гэжэ, бригадир Александр Барабошин хөөрэнэ.

Г. РАДНАЕВА.

МАЛШАДАЙ БРИГАДА ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Октябриин 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой Үхэр-Шулуунай сабшалантай ногоон энэ ган гасуур жэлдэшье яһала һайн байба. Эндэхи ургасые хонишодой, үхэршэдэй бригада хуряажа абаха даабаритай юм.

Хонишодой бригадые зоотехник Доржо Ванчиков даажа гаранхай. Бригадань 5 звеноһоо бүридэнэ. Эдэнэр эхэ хонидой 13 отарын хонин, хурьгадта эдюулхэ һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ зорилготой.

Мүнөө үедэ энэ бригадын хүсөөр тус тустаа 80—90 центнерэй 15 һүри бодхоогдоод, дүн хамта 1350 центнер үбһэн нөөсэлэгдэбэ.

Нүхэр Ванчиковай бригадада 40 гаран хүн ажаллана. Тэрэ тоодо 25 хүбүүд, басагад гар хажуураар ногоо сабшана. Хажууршадай дундаһаа Константин Гуруев, Пурбо Гомбоев, Гэндэнжаб Цыренов, Софья Ванданова, Нима Мункуев, Александр Ванданов гэгшэд шалгарба.

Гадна энэ бригадада 9 трактор, нэгэ автомашина даалгагданхай. Үбһэ сабшалга дээрэ трактористнууд Камалов, Цыдыпов гэгшэд үдэрэйнгөө даабарие 1.5 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Үбһэ һурилдэг тухеэрэлгэ дээрэ Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Сергей Сагалеев бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Бригадын гэшүүд бүхыдөө тооной машина техникэ һайса мэдэхэ хадаа, тэдэнээ һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ шадана. Үглөөнэй 8 часһаа үдэшын 8 час хүрэтэр ажалай халуун охин эндэ замхадаггүй.

Тээсгэн энэ бригадын коллектив КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй хандалга бэшэгтэй танилсаад, абаһан уялтаяа дүүргэхэ габшагай ажалай вахтада жагсаа һэн.

Колхозой үбһэшэдэй бригадануудай, звенонуудай хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүн недели бүхэндэ согсологдоно. Графигай ёһоор, һайн шанартай үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө бэелүүлһэн звено бүхэндэ эрье хонин, 25 түхэриг мүнгэн шан барюулагдана. Нимэ шанда Доржо Гомбоевой, Цыбан Мункуевай, Иван Раданжаповай, Доржо Вандановай звенонууд хүртэһэн байна.

Ц. САГАЛЕЕВ,
колхозой парткомой гэшүүн.

Зэдэ.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Хамниин совхозой түб — Хамни тосхондо силос даралга ехэ һайнаар, һайн шанартайгаар ябажа байна. Эндэ даргдаһан силос гол түлэб һаалиин фермын үнеэдтэ үгтэхэ юм. Силостэ орохо ногоон 255 гектарта таригдаһан. Тэрэниие гурба-дүрбэн комбайн хуряана, олон машина зөөнэ.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ үзэгдэһэн дутуу дунданууд усадхагдаад, мүнөө хүдэлмэринь түлэг дундаа ябажа байна. Хамниин дунда һургуулиин ахамад классуудай һурагшад силос даралгада эдэбхитэйгээр хабаадана.

Дурсагдаһан ажахын 2-дохи отделенидэ силос даралга мүн лэ амжалтатай эхилбэ. Совхозой парткомой секретарь В. Б. Соктоев экономист хоёр отделени дээгүүр ябажа, хүдэлмэриин түлөөһэн тухай гуримтай хүнүүдые танилсуулна.

Мүнөө үедэ түбэй фермэдэ силос дарагшад хэһэн ажалаараа түрүүлжэ ябана. Тэдэниие нүхэр Л. Д. Хандуев зүбөөр хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

С. ЦЫБЕНОВ.
Захааминай район.

СОЁЛОЙ ГУЛАМТАНУУДЫЕ САГ СООНЬ БЭЛДЭХЭ

[П]артиин XXVI съезд дээрэ үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һайжаруулха зорилгонууд [т]одорхойлогдоо һэн. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ [со]ёлой гэгээрэлэй гуламтануудай оруулха хубита ехэ юм.

[«]Сибириие эрхим дээдэ соёлтой хизаар болгоё» гэһэн [Кра]сноярска хизаарай ажалшадай үүсхэлые дэмжэһэн, [ССС]Р-эй бии болгогдоһоор, мүн түрэл Буряад оронойнгоо [...]лэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаар бэлэдхэл хэжэ [...] республикымнай соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн [соци]алис уялга абаа.

[Мү]нөө үедэ соёлой гуламтануудые үбэлэй сагта хүдэлхөөр бэлдэхэ хүдэлмэрее үргэнөөр ябуулха эрилтэ табигдана. Хүдөөгэй соёлой эмхи зургаануудые, мүн спортын байгууламжануудые үбэлэй үедэ хүдэлгэхөөр бэлдэхэ талаар [...]ар тогтоолые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Со[ведэй], профсоюзуудай областной Совет болон ВЛКСМ-эй об[ком] хамтаран баталан абаһан байна. Байгша оной июлиин 1-һээ [октя]бриин эхин болотор рейд-шалгалта үнгэргэгдэхөөр хараалагдаа. Шалгалтын гол зорилго хадаа хүдөөгэй ажалшадые саашадаа улам һайнаар хангажа, клубуудай, библиотекэнүүдэй, музейнүүдэй, улаан булангуудай хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ, мүн гэр байрануудые, соёлой [гуламт]ангуудые заһабарилха хүдэлмэрие саг болзор соонь [үнгэ]ргэхэһөө гадна, тэдэниие түлишөөр гүйсэд хангаха [эрил]тэ табигдана. Тиихэдэ партиин XXVI съездын түүхэтэ [ши]ийдхэбэринүүдтэй зохилдуулан, клубуудые, библиотекэнүүдые болон музейнүүдые, спортивна түхеэрэлгэнүүд, хэрэгтэй хамаг хэрэгсэлнүүдээр хангаха шухала.

[С]оёлой эмхи зургаануудай үбэлэй үедэ хүдэлхөөр бэлэ[дхэл]ын хэр зэргэ ябажа байһые элирүүлхэ шалгалта рес[пуб]лика доторнай дүрбэдэхиеэ үнгэргэгдэжэ байна. Зарим [район]уудта, һуурин тосхонуудта энэ талаар түрүү дүй дүршэл бии болонхой.

[Ү]үс шалгалтада олониитые хабаадуулха талаар олон [ш]энэ онол арганууд, һонирхолтой үүсхэлнүүд мүндэлөө. [Жэш]ээлбэл, нёдондо Мухар-Шэбэрэй, Хойто-Байгалай, [Кабан]скын, Улаан-Үдын районуудай олохон һуурин тосхонуудта түүхын, соёлой хүшөө, памятнигуудые заһабарилха, сэбэрлэхэ талаар воскресингүүд үнгэргэгдэжэ, эндэ хүдэлмэрилэгшэд, колхознигууд, залуушуул, һурагшад хабаадалсаа һэн. Мүн Яруунын, Баргажанай, Загарайн, Хурамхаанай районуудта соёлой гуламтануудые барилха, заһабарилха хүдэлмэридэ 180 хүнһөө бүридэһэн студентнүүдэй [...] отряд бүхэли зундаа ажаллаа. Тиихэдэ ажахынуу[д], сельскэ, сомоной Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд клубуудые болон библиотекэнүүдые түлишөөр хангаха хэрэгтэй харюусалгатайгаар хандадаг болоо.

[Э]нэ хүтасаа соо соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые [түлишөөр] хангаха талаар зарим тэды дабшалта хэгдээ.

[Ор]оноймнай олонхи нютагуудта нажарай үедэ соёлойн гуламтануудые заһабарилһан хойноо октябрь соо үбэлэй хүдэлмэриин сезониие баяр ёһололой оршон байдалда [нээ]дэг заншалтай юм. Тэрэ һайн һайхан жэшээнь манай [ре]спубликадашье дэмжэгдэдэг болонхой. Жэшээнь, 1980 [он]д Яруунын, Баргажанай, Сэлэнгын, Захааминай, [...] районуудай клубуудай болон библиотекэнүүдэй заһабарилагдаад байхала, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй һайн[ин]дэ зорюулан, тэдэнэй хүдэлмэриин үбэлэй сезон баяр ёһололой оршондо нээгдэһэн байна. Мухар-Шэбэрэй, Бэ[...], Хориин, Загарайн, Кабанскын районуудай соёлой [эмхи] зургаануудта ургаса хуряалгын болон бусад һайн [...]нүүд һайнаар эмхидхэгдэн үнгэрөө һэн.

[Гэ]бэшье урда жэлнүүдтэ шалгалта үнгэргэхэ үедэ горитой дутагдалнууд элирүүлэгдээ һэн. Түнхэнэй, Хурамхаанай, Баргажанай, Хэжэнгын районуудта үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һарада бүхы клубуудайнь ерэйдоол 40 процентнь заһабарилагданхай байгаа. Тиихэдэ республикымнай районуудта 33 клуб, тэрэ тоодо профсоюзай 12 клуб [үбэ]лэй үедэ хүдэлхөөр бэлдэгдээгүй байһан юм. Партийна, [сов]ет эмхинүүдэй рейд-шалгалта хэхэ комиссиин нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаһанай ашаар 24 клуб ноябриин 7 болотор бэлдэгдэбэшье, найман клуб бүхэли үбэлдөө хүдэлөөгүй. Дурдабал, Баргажанай районой Максимихын, [...], Баунтын районой Россошиной, Загарайн районой Ацагадай, Хэжэнгын районой Ородой-Адагай, Хяагтын районой Сүбэгтын, Түнхэнэй районой Галбайн, Хойто-Байгалай районой Душкачанай клубууд суургатай үбэлжэбэ.

[Һүү]лэй үедэ республика доторнай клубуудай түбэй гуламта нэгэдэмэл 123 системэ байгуулагдаад, яһала урагшатайгаар ажалаа ябуулна. Ингэжэ томодхоходо, хүдэлмэриинь шанар, гол удханьһайжаржа, клубууд, хүн зоной [һуу]рха ёһотой гол гуламтань болохоһоо гадна илангаяа [зал]уушуулые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ талаар ниитэ ехэ хүдэлмэри эмхидхэнэ. Тиимэһээ саашадаа энэ [хүдэ]лмэриеэ үргэлжэлүүлхэ эрилтэ табигдана.

Хараалһанаа бэелүүлхын тула нютаг бүхэндэ шалгалтын комиссинуудые байгуулжа, хэгдэхэ хүдэлмэриень [тодо]рхойлоод, заһабарилгаяа түргэнөөр дүүргэхэ, яаруулха хэрэгтэй.

Бэлэдхэлэй үедэ залуушуулые залан хүтэлбэрилдэг [ком]сомолой комитедүүд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэхэ [ёһо]тай.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдөөгэй ажалшадые соёлой талаар саашаданьһайжаруулха хэмжээ ябуулганууд тухай» болон «Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие саашадань [һайж]аруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнуудые дүүргэхэ талаар соёлой гуламтануудые болзор соонь һайнаар [үбэ]лжэлгэдэ бэлдэхэ хэрэгтэ республикын партийна комитедүүд болон бусад эмхи зургаанууд бодото хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй. Тиимэһээ үбэлжэлгын үедэ [һай]наар бэлдэгдэһэн клубууд, библиотекэнүүд республикын хүдөөгэй ажалшадые, малшадые, хонишодые соёлой талаар гүйсэд хангаха байһаниинь арсашагүй.

ТАРЯАШАДАЙ ЗУНАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

ВОРОНЕЖ. Ургаса хуряалга дүүргэгдэн сасуу хахалга эхилхэ гэһэн уряа доро [Ниж]недевицкэ районой таряашад ажаллана. Тэдэнэр [обл]асть дотороо эгээл түрүүлэн намарай ургамалнуудые таригдаха полинуудые бэлэн болгоо юм. Сагай уларилай [...] байдалые хараада абажа, эрдэмтэдэй заабариин [ёһ]ор бүхы полинууд дээрэ [...]лжо байгаад, лущени[...] байна.

Верхнехавска, Рэньевскэ, [С]окольско болон областиин [...]ад районуудай механизаторнууд газар хахалалга [...] габшагайгаар хүдэлнэ. [...] ургамалнуудай таригдаха полиин гурбанай хоёр хубинь бэлэн болгогдоо.

БРЯНСК. Областиин ажахынууд эртын сортын хартаабха хуряажа эхилээ. Хартаабха ашаһан эшелонууд [обл]асти районой промышленна түбүүдтэ эльгээгдэнэ.

Энэ зундаа хура бороо [...] байжа, хартаабхын хүгжэлтые һаатуулһан байна. Гэбэшье хартаабха ургуулагшад нимэ эрхэ байдалда һайн ургаса абахын тула ехэ хүсэлтэй оролдолго гаргаһан байна. Хэдэ дахин зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые тарааһан, ехэхэн участогые уһалһан байна. Жэшээнь, Климовскэ районой «Большевик» колхоздо гектар бүриһөө 135 центнер хартаабха хуряана. Областиин ажахынууд август һарада 40 мянга гаран тонно хартаабха гүрэндөө худалдахые хараална. Тэдэнэй 30,5 мянган тонноньнийслэлэй хүн зондо эльгээгдэхэ юм.

МАРЫ. Мургабай голын ажахынууд хүсы үбһэнэй үрэһэ хүрэнгэ суглуулна. Иолотанска районой колхозууд хүсы үбһэнэй үрэһэ тушаажа эхилээ.

Марыйска областиин таряашад мүнөө жэл 3500 центнер тэжээлэй үнэтэ ургамалай үрэһэ бэлэдхэхые шиидэнхэй. Энэнь нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ юм. Байрам-Адийска районой тусхай шэглэлтэй «Ленинизм» совхоз 2 мянган центнер үрэһэ хүрэнгэ гүрэнэй амбаарта оруулха байна.

АЛМА-АТА. Тушаан абалгын пунктнуудта, бэлэдхэлэй баазануудта оруулагдангүйгөөр, Казахстанай ниислэл хотын хүн зондо овощ болон хартаабха эльгээгдэжэ эхилбэ. Овощ тарижа ургуулдаг город шадарай 9 ажахы тэндэ өөһэдынгөө магазинуудые нээгээ юм.

Овощ ургуулагшад худалдан абагшадтай иимэ харилсаа холбоо бэелүүлдэг болоһонһоо хойшо, оньһон аргаар хуряахада, зөөхэдэ тааруу шэнэ сортын томат ба үгэрсэ тарижа ургуулдаг болоо юм. Грядка дээрэһээ хуряагдан сасуунь овощ эльгээгдэдэг байна.

СЫКТЫВКАР. Коми АССР-эй урда районуудай ажахынууд хартаабха малтажа эхилээ. Мүнөө жэл эндэхи хартаабхын поли мянга гаран гектараар ургэдхэгдөө юм. Түрүү совхозууд гектарһаа 270 центнер хүрэтэр ургаса хуряана. Энэнь түсэбһөө хоёр дахин шахуу ехэ болоно. Холын хойто зүгэй горнягуудта ба оро үсхэбэрилэгшэдтэ «хоёрдохи хилээмэнэй» ургаса эльгээгдэнэ.

(ТАСС-ай корр).

НОГООН ЗУРУУДУУД

ИСТОМИНО тосхонһоо тээ зүүлжээ бөөн-бөөн нарһан тужын үбэрөөр хартаабхын үргэлжэ ногоон поли нэмжынэ. Энэ газарта утаашань тарижархиһан хартаабхын эшэнүүдэй зуруудууд шугамдал сэхээр жэрылдэнэ.

Тус полиин дундуур хоёр трактор һубарин ябажа, хартаабхын зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэнэ, хүрьһыень зөөлэрүүлнэ, буртаг үбһыень сэбэрлэнэ.

Василий Яковлевич Суворов Кабанскын шубуунай фабрикада арбаад жэлдэ хартаабхашанаар хүдэлнэ. Жэл бүхэндэ муу бэшэ ургаса абадаг. Жэшээнь, хура бороотой зунай үедэ гектарай 150 хүрэтэр центнер хартаабха ургуулдаг байһан. Мүн урзанда, нёдондо гектар бүриһөө 95—98 центнер хартаабха абаа юм.

— Бүхыдөө эндэмнай 90 гектарта хартаабха таригданхай. Газарыньшье үрэжэлөөр һайн. Буртаг ногоошье үгы. Шииг нойтон хаһа сагтаа дуталдажа, бага хатаан алдаба. Тиигэбэшье ургасамнай һүүлэй хура бороодо һураггүй һайжаржа байна,—гэжэ звеное даагша хэлэнэ.

— Гектарай хэды шэнээн ургаса абахабди гэжэ һананат?

—Хартаабхын ургаса тиимэ эрхим һайн, баһал дан муушье гэхээр бэшэ. Гансал зарим газартаа эшэнь шэнгэншэг. Үшөө һара хахад шахуу ургаха гүб даа. Тиигэтэр һайн болохо, гектарай 100 центнер хартаабха гараха аабза гэжэ һананаб,—гэжэ тэрэ харюусана.

Мүнөө тэрэ звеногойнгоо гэшүүн залуу механизатор Сергей Сурановтай бүхы газарайнгаа зурууд хоорондын элдүүрилгые хоёрдохёо хэжэ дүүргээд байна.

ЭНЭ ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) В. Я. Суворов, С. Я. Суранов гэгшэдые харанат.

М НАМЖИЛОВАЙ
фототекст.
Кабанскын район.

ЭРХИМҮҮДҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАМААР

ОРЛИГ. (Телефоноор абтаба). Би һаяхана «Улаан Аха» колхозоор ябажа ерээб. Энэ колхозой правлени, партийна организаци үбһэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ угаа ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө жэлэй гандуу байдалые хараада абажа, гол сабшалангһаа гадуур ойн соорхойн, болдог, намаг газарай ногооеэ бүхыдэнь һайнаар хуряаха эрилтэ үбһэшэдэй звенонуудай урда табиһан байха юм.

Мүнөө үедэ эндэхи Бүрэн-Гол гэдэг ехэ талын ногоон хуряагдана. Эндэ үбһэшэдэй хоёр звено хүдэлжэ байна. Нэгыень республикын габьяата механизатор Чултум Лопсонович Гомбоев хүтэлбэрилнэ. Нүгөөдыень Сергей Зундуевич Дыржипов ударидана. Һаяын мэдээгээр эдэ звенонууд 110—120 центнер үбһэ һүрилээд байна. Эдэнэр ургасаяа бүхыдэнь гар хажуураар сабшажа абана. Тиигэжэ звено бүхэниинь 400 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаряа заабол дүүргэхээр ажаллана.

Колхозой хоёрдохи бригадын Алаг-Шулуун гэдэг газарта хүдэлдэг Александр Буханаевай хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звено мүн лэ түрүү зэргэдэ гаранхай. Тус звеногой гэшүүд гол сабшалан дээрэһээ гектарай 12—13 центнер үбһэ һүрилжэ абаха зорилготойгоор хүдэлжэ байнхай. Мүнөө эдэнэр 200-гаад центнер үбһэ һүрилэнхэй.

Урьёолог нютагта коммунист Владимир Жамсаевич Будаевай звено жэшээтэ һайнаар ажаллана. Звеное даагша үбэлдөө малшанаар хүдэлөөд, зундаа үбһэ хуряадаг заншалтай. Эдэ үдэрнүүдтэ 120 центнер үбһэн һүрилэгдөө. Звенодонь гол түлэб һургуулиин һурагшад ажаллана. Эдэнэрэй дундаһаа Цыпилма, Булат Таглановууд, Туяана, Тарас Будаевууд эршэтэй һайнаар хүдэлжэ, бүгэдын магтаалда хүртэнэ.

Звеногой гэшүүд Жалга, Гүбээ гэдэг газарнуудта нилээд ехэ ногоо сабшаад байна. Харин үдэр бүри тооной орожо байһан хура бороо ажалдань ехэхэн һаад хүргэнэ. Тиигээшье һаань, эдэнэр 500 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабаряа дүүргэхэ хүсэлтэй.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздошье магтаалтай һайнаар хүдэлжэ байһан звенонууд бии. Жэшээнь, залуу хүбүүн Андрей Жамбаловай даадаг звено Урда-Урьёологой бутатай намаг газарай ногоо сабшажа, 150 центнер үбһэ бэлэдхэһэн байна. Иигээд гол сабшалангай ногоо хуряажа захалха юм.

О. БАЛДАНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ЗОХЁОН БАЙГУУЛХЫ АЖАЛАЙ БАЯР

Ороной үйлэдбэриин хүсые ехэ болгохо, арад зондо тааруу зохид гэр байра бариха гээшэ совет барилгашадай гол зорилго мүн. Тэдэнэй ажалай ашаар Сибириин ехэ ехэ мүрэнүүд дээрэ гидроэнергетикын асари томо барилганууд бодхоогдоно, бүтүү тайга соогуур Байгал-Амарай түмэр зам баригдана, карта дээрэ шэнэ шэнэ хото городууд, һуурин тосхонууд бии болоно.

Ашаглалгада оруулагдаха шухала барилгануудта капитальна һомололго болон материальна нөөсэнүүдые элсүүлэн гулидхаха шухала гээд барилгашанай үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ хэлэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Э. Дымшиц, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэдэ хэдэн министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөндэ илагшад, ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков элидхэл хээ.

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди гээд баярай суглаанда хабаадагшад найдуулба.

ГАЙХАМШАГТА БАРИЛГАНУУДЫЕ БАЙГУУЛАГШАДТА

СССР-эй Госстройн, наука болон техникын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй ба ВЦСПС-эй дэбжүүлгэнүүдые хаража үзөөд, «Предприятинуудай, байшангуудай талаар эгээл эрхим һайн проектнүүдые зохёоһоной түлөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1981 оной шангуудые олгохо тухай» тогтоол СССР-эй Министрнүүдэй Совет Барилгашанай үдэрэй урда баталан абаба.

Промышленна томо комплекснүүдэй, хүдөө ажахын барилгануудай, соёлой-ажаһуудалай хэрэглэмжын байшангуудай бодхоогдоһон проектнүүдэй авторнууд шангуудта хүртөө. Проектнэ ба техническэ шиидхэбэринүүдэй үндэр хэмжээн барилгын болзорые хороохо, тэрэнэй үнэ сэнгые бага болгохо, харин ашаглагшадта шэнэ предприятинуудые түргөөр ашаглалгада оруулха арга олгоһон байна.

НАЙМАН ХЭМЭЛ ОДОН НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

«Космос-1287», «Космос-1288», «Космос-1289», «Космос-1290», «Космос-1291», «Космос-1292», «Космос-1293», «Космос-1294» гэжэ Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одонууд 1981 оной августын 6-да Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдэбэ. Нэгэ ракетэ-носитель бүхы 8 ододые замбуулинда гаргаа.

Замбуулинай дайдые шэнжэлгые үргэлжэлүүлхэ научна аппаратура хэмэл одод дээрэ тодхогдонхой. Аппаратура һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Координационно - тоолон тодорхойлхо түб абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ эхилээ.

(ТАСС).

партийна ажабайдал

СЕКРЕТАРЬНАР — ГОЛ КАДРНУУДНАЙ

Партийна хүтэлбэрилэгшэ хадаа ямар шэнжэ шанартай, ямар түхэл маягтай байха ёhотой гээшэб? Энэ асуудал партийна ажабайдалдахи эгээл шухала хэрэг мүн болоно. Энээн тушаа ехэ хөөрэлдөөн болодог, hанал бодолоо хубаалдахашье ушар гарадаг гээшэ.

Үнэхөөрөөшье, партийна ямаршье эхин организациин ажал ябуулгын дайшалхы оншонь, аша үрэнь ехэнхи ушарта секретариин эдэбхиhээ, үүсхэлшэ бэлигhээ, бүхы коммунистнуудые эмхидхэн хүтэлбэрилхэ шадабариhаа дулдыдаха зэргэтэй байна бшуу.

Районой партийна олонхи эхин организацинуудые ниитын болон ажалай эдэбхитэй шэнжэ шанарые амжалтатайгаар нэгэдхэжэ шадаhан коммунистнууд хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тэдэнэй олониинь хэдэн олон жэлнүүдтэ партийна энэ харюусалгатайшье, хүндэтэйшье даабари нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ ябадаг шуу. Өөрынгөө гол ажалаар, тушаалаар хэды сүлөө забгүй, тухашармаар байбашье, гол оншыень олоод лэ, лугшама hудаhыень бариад лэ, эдэбхитэдтээ түшэглэн, эхин организациин үмэнэхи үндэhэн шухала асуудалнуудые шиидхэжэ шададаг баян дүршэлтэй юм.

Ашаанай 3-дахи автопредприятиин парторганизациин секретарь Т. М. Маслов, «ПЧ-12» гэжэ эмхиин — И. П. Ярышкин, «НГЧ-8» гэжэ эмхиин — В. П. Рудин, «Б у р я тсельхозмонтажкомплект» трестын — Н. Д. Дымбрылова болон бусад нүхэд партийна эдэбхитэдэй хүтэлбэрилэгшэ, хүндэтэй коммунист байhан тулада секретаряар хэдэн удаа hунгагдажа, партийна организацияа олон жэлэй туршада толгойлжо ябадаг.

Гэхэтэй хамта булта секретарьнар гурим журамтайгаар, сагаа зүбөөр хэрэглэн хүдэлжэ шадана гэжэ хэлэжэ боломоор бэшэ. Зариман гол ажалдаа дарагдашоод, сагаа зүбөөр хубаарилан, хүдэлмэреэ нягтаар түсэблэн хүдэлнэгүй. Энэ ушарта тодорхой хүтэлбэри, заабари, бодото туhаламжа хэрэгтэй. Секретарь бүхэнэй ажал ябуулгые эрид эдэбхижүүлхээр онол дүршэл, арга боломжо бэдэрхэ шухала гээд бодомжологдоно.

Секретариин хүдэлхэ али бүхы сагые зүбөөр эмхидхэхэ, партийна хүдэлмэреэ ябуулха сагаа зүбөөр хубаарилха шухала гэжэ барилгахабсаралгын 834-дэхи поездын парткомой секретарь Е. Л. Белявский тон зүб ажаглалта хээ hэн. Тиигэжэ шадаал хадаа тэрэ өөрөө олониитын дунда, тэдэнтэй суг хүдэлхэ, тэдэнэй дэмжэлгэдэ түшэглэн хүдэлмэреэ ябуулха ёhотой. Тиихэдээл коллективэйнгээ байдал hайн мэдэхэ, зүб шиидхэбэри абажа шадаха байна бшуу.

«Эдэбхижүүлхы элшэ хэн үтэхэ ёhотой юм?» гэhэн таршагтай статья газетэдэ толилогдоо hэн. Тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэ, hанал бодолоо хубаалдалга үргэнөөр эмхидхэгдэhэн байгаа. Энэ асуудал тушаа КПСС-эй райкомой аппарадай партийна суглаан дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Тиихэдээ партийна организациин секретарь тухай, тэрэнэй хүдэлмэри тухай заагдаhан шүүмжэлхы ажаглалтанууд, хэлэгдэhэн дурадхалнууд тон зүб гэжэ тэмдэглэгдээ. Тиихэтээ хамта абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха хэрэг, районой партийна эдэбхитэдтэй ябуулдаг хүдэлмэриин түсэблэлгые hайжаруулха хэмжээнүүд тодорхойлогдоhон гээшэ.

Энэ асуудалаар хэлэхэ юумэнүүд гэхэдэ иимэ байна. КПСС-эй манай райком партийна эхин организацинуудай секретарьнартай ябуулдаг хүдэлмэреэ нарижуулан hайжаруулхын, саг үргэлжын хэрэг болгохын тула горитой оролдолго гаргана.

Районой ажал хэрэгэй байдал тухай партийна эхин организацинуудай секретарьнарта КПСС-эй райком ходо мэдээсэжэ, алибаа шухала hониннуудые дуулгажа байдаг гуримтай. Тиихэтээ хамта тэдэниие даалhан харюусалгатай ниитын тушаалда дүршүүлхэ, hургаха талаар хэмжээнүүд абтажал байдаг. Hара бүхэндэ нэгэ удаа «Секретариин үдэр» үнгэргэхэ гурим манда заншалхай юм. Энэ үдэр КПСС-эй райкомдо сугларhан секретарьнар партийна организациингаа, коллективэйнгээ байдал тухай аппарадта мэдээсэдэг, райкомой таhагуудаар ябажа, секретарьнартай уулзажа, алибаа асуудалнуудые шиидхэдэг байна. Удаань парткабинедтэ зориюута согсолон табигдаhан литературатай, бусад шухала хэрэгсэлнүүдтэй танилсадаг юм.

«Секретариин үдэрэй» үдын хойно семинарска хэшээл үнгэргэгдэдэг. Тэндэ КПСС-эй райкомой лектор болон элидхэлшэд, аппарадай хүдэлмэрилэгшэд секретарьнарта лекци уншадаг, элидхэл хэдэг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг, заабари үгэдэг байха юм. Удаань секретарьнар хүдэлмэриингөө дүй дүршэл халан абалсаха хүсэлэнтэйгөөр нүхэр ёhоной хөөрэлдөө дэлгэдэг. Иимэ гуримтай hуралсалай эмхидхэл хадаа партийна хүдэлмэрилэгшэдэй сэг арьбалха, нэгэ удаа суглархадаа али олон асуудалнуудые шиидхэхэ арга олгоно бшуу.

КПСС-эй райкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэд эхин парторганизацинуудта үнгэргэгдэхэ партийна суглаанда бэлдэхэдэнь ходо хабаадалсажа, али болохо туhа хүргэжэ байдаг гээшэ. Гэбэшье илангаяа инструкторнуудай энэ хэрэг шиидхэлгэдэ саг үргэлжын туhаламжа үзүүлжэ байха сагынь багададаг шуу. Тэдэнэр хүдэлмэриингөө ехэнхи сагые КПСС-эй райком соо үнгэргэхэ ушартай болодог юм. Янза бүриин справка, мэдээсэл бэлдэхэ, тоо мэдээ суглуулха, бүридхэл хэхэ, суглаан, зүблөөн, семинар болон бусад хэмжээ ябуулгануудта хабаадаха зондо болзорыень соносхохо, бултынь ерүүлхэ хэрэг хангаха гэхэшэлэн тэдэнэй hамаарха, hамшаха юумэнүүдынь даншье hаа олон.

Хэды тиимэ байбашье, инструктор бүхэн hарын тодорхой түсэбтэй. Тиимэhээ ямар парторганизацинуудта ошохо, ямар туhа хүргэхэ, тэндэ байхадаа ямар асуудалнуудта анхаралаа онсо хандуулха уялгатай байhанаа уридшалан мэдэдэг байна.

Заримдаа нэгэл хэрэгээр, нэгэл асуудалаар хэдэн шиидхэбэри абаха ушар болодог гээшэ. Харин тиимэ ушарай аша туhань балайшье харагдангүй үнгэршэдэг. Энээниие мэдэрхэ уялгатайбди. Олон шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноhоо хиналта хэхэ гээшэ инструкторташье, парторгдошье хүшэр зүйл ааб даа. Тиигээдшье партийна дээдэ органуудай абаhан олон шиидхэбэринүүд секретариин хүдэлмэридэ түбэг татажашье болохо. Тэдэ бүгэдые партийна суглаан дээрэ хараха, хэмжээ ябуулга хараалха, хэмжээ абаха, дүүргэлтыень хинаха гэхэшэлэн дабхар хүдэлмэри бии болоно бшуу. Тиихэтэй хамта партийна организаци бүхэн өөрын түсэбтэй байха юм. Партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ өөhэдынь шухала асуудалнууд бараг даба гээшэ гү?

Энэ ушарhаа уламжалан, нэгэ иимэ тобшолол хэмээр гэжэ hананаб. Партийна эдэбхитэдтэй ябуулха хүдэлмэрие түсэблэхэдөө, түбхын түрүүндэ өөhэдынь абаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха, секретарьнарта туhа хүргэхэ, заабари үгэхэ, тэдэниие партийна хүдэлмэриин онол шадабарида hургаха шухала гэжэ hанагдана.

Партийна организацинуудай ажал ябуулгада аша үрэтэйгөөр туhалжа байхын тула райкомой инструктор эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ, партийна хүдэлмэриин онол дүршэлые, маяг түхэлые шудалжа ябаха уялгатай. Теэд эдэ бүгэдэндэ мүн лэ ехэ саг, сүлөө заб хэрэгтэй ааб даа. Райкомдо ерэхынгээ урда тээ секретарь ябаhан байбашье, шэнэ инструктор түрүүшын үедэ ехэ абиртахаяа hанаха.

Манай райкомой эмхидхэлэй таhагай гурбан инструктор haяпай партийна аппарадта хүдэлнэ, жэлшье болоодүй. Тиимэhээ бидэ инструкторнуудай hуралсалда ехэ анхарал табинабди. КПСС-эй райкомой секретарь, таhагуудые даагшанар тэдэнтэй ходо нүхэр ёhоной хөөрэлдөө үнгэргэдэг, ажал хэрэгээрнь hонирхожо байдаг юм. Гадна партийна суглаан дээрэ тэдэнэй тоосоо шагнаха, зүбшэхэ ушар гарадаг.

Бидэ hурганашье, өөhэдөөшье саг үргэлжэ hурана гээшэбди. Манай эмхидхэдэг hуралсалай аша туhань эли бодо харагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Секретариин үдэртэ» алгадгүй ерэжэ байдаг зарим эхин парторганизацинуудай секретарьнар тэндэ хэлсэгдэhэн юумэндэ ехэ анхаралтайгаар хандаhан шэнгеэр харагдаха. Гэхэ зуура тэндэхи парти доторой хүдэлмэридэ тиимэ энэ гэжэ хубилалта үзэгдөөдхихэгүй ушарнууд манда бии. Суглааншье бэлэдхэл hулатайгаар, эмхи гуримгүйгөөр үнгэрхэ, олон коммунистнууд суглаандаа ерэхэгүй гү, али ёhын тэдысэ hуугаад лэ гэртээ харишаха.

Хэнэйшье мэдэhээр, тиимэ организацинуудай коммунистнууд коллективэйнгээ үйлэдбэриин хэрэгтэ, ниитын ажабайдалда энэ гэхэ нүлөө үзүүлжэ шаданагүй, үзэл сурталай, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүй байдаг шуу.

Тиимэ парторганизацинуудай ажал ябуулгатай танилсаад, шэнжэлээд байхада, иимэ тобшолол хэмээр. Эндэхи парторганизациин секретарьнар хамаг асуудалнуудые өөрөөл шиидхэхэ, бүтээхэ гэжэ оролдодог, харин бюрогой гэшүүдые, эдэбхитэдые хабаадуулха гэжэ оролдодоггүй байна бшуу. Эхилээ болоhон олон хэрэгүүдынь эсэстээ хүргэгдэдэггүй, хооhоор үлэдэг зэргэтэй.

Шэнээр гү, али түрүүшынхеэ hунгагдаhан секретарьнар тушаа ехэ анхарал хандуулагдана. Тэдэнэртэ саг үргэлжын туhаламжа, дэмжэлтэ хэрэгтэй. Нёдондо бүхы 143 секретарьнарай 39-ниинь hэлгэгдээ hэн. Энэ hэлгэлтын ушар шалтагаан элдэбын ааб даа. Заримаанинь дээгүүр тушаалда дэбжүүлэгдэhэн, үгышье hаа, гээгдэнги участок бэхижүүлхээр эльгээгдэhэн байха. Тэдэнэй орондо шэнэ хүнүүд hунгагдаа. Зүгөөр тэдэнэр партийна хүдэлмэритэй яhала танилсаhан, арга дүршэлынь мэдэхэ нүхэд. Гэбэшье бидэ тэдэнэртэй амяарандань hуралсал эмхидхэдэгбди.

Партийна эхин организацинуудта үнгэргэгдэхэ тоосоото hунгалтын суглаанай болзор ойртожо байна. Энэ ехэ харюусалгатай кампани. Тиимэhээ партийна хүтэлбэрилэгшэдые шэлэн олохо гээшэ шиидхэхы удха шанартай асуудал. Тобшолон тэмдэглэхэдэ, секретариин бэлиг шадабариhаа олон юумэн дулдыдаха байна ха юм даа. КПСС-эй XXVI съездын хараалhан түүхэтэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байhан үе сагта партийна хүтэлбэрилэгшэдэй кадрнууд тушаа онсо анхарха уялгатайбди.

В. БАРТУКОВ,
КПСС-эй Железнодорожно районой эмхидхэлэй таhагые даагша.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

ЭРХИМ ЖОЛООШОН

КОЛХОЗОЙ гаражые даагша Алексей Агафоновhоо эгээл hайн шофертнай хэн болохо гээшэб гээд асуугаа hаатнай, тэрэ заашье үгмаг гэнгүй, «Виктор Стрекаловский гүб даа, энээниие хүсэхэ жолоошониие олохонь бэрхэтэйл хаш» гэжэ дары харюусаха.

Нёдондо намар районно партийна конференцидэ би өөрөө хабаадалсаhан хүмби. Тиихэдэ партиин райкомой тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Вахрунов коммунист Стрекаловский Викторые ехэл магтаа hэн. Ажахымнай эрхим жолоошон гээшэ, коммунист гэhэн үндэр нэрэ зэргэеэ дээрэ үргэн ябадаг хүн гэжэ хэлэhыень мүнөөшье хүрэтэрөө мартадаггүйб.

Үнэхөөрөө, залуу коммунист Виктор Стрекаловский өөрынгөө даалhан хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар, үнэн сэдьхэлhээ хандадаг, шуналтайгаар хүдэлдэг шофер. Бэеэ абанги, саб гэмэ, журамтай, үлүү булуу үгэгүй, ходол энеэбхилэн hагад урагшаал тэгүүлэн ябадаг, ямар нэгэн юрэ бусын ушаралай хэн нэгэнэй ажабайдалда ушараа хадань туhалхал гэжэ сэдьхэдэг угаа зохид, энхэргэн сэдьхэлтэй хүн лэ даа.

Колхоз шэнэ автобус худалдажа абаба. Энээниие жолоодохыень правлени Викторто найдаба. Тэрэ гэhээр энэ машина жолоодоно. Мүнөө автобусоороо haалишадые зөөдэг ажалтай. Haалишадай хүдэлмэри мэдээжэ ааб даа. Мүнөө аяар Шара-Горхон гэжэ газарта зуhажа байhан фермын үнеэдые haахаяа haалишад үглөөнэй зургаан часhаа тосхонhоо автобустоо hуугаад ябадаг. Тээсгэнэй бүришье шахардуу үе болоо. Haалишадые фермэдэнь абаашажа ерэмсээрээ, хониной hooho хайшалагшадые алар Халан абаашаха. Удаань үнөөхи Шара-Горхон тээшээ haалишадтаа табилуулха, тэндэhээ бусан гэхэдэнь, нишэ-тиишээ ябая, нимэ-тиимэ юумэн болонобо, бүтээл даа гэхэ ушарнууд. Бэшүүршье хүрэтэр ошохо хэрэг гаража л байха.

Тиигэhээр тиитэрнь үдэшын hаамда абаашаhан үнөөхи haалишадаа асарха сагынь тулажа ерэхэ. Юрэдөө, гэртээ оротороо хахад hүни болошохоёо hанаха.

Энэ автобусто үнэндөө хоёр шофер халаанай гуримаар хүдэлхэ зэргэтэй байгаа. Теэд Виктортэл адли жолоошониие олохонь баhал бэрхэтэй хэрэг. Тэрэниие мэдэжэ ябаhан Виктор Стрекаловский юун гэхэб даа. Хамтын хэрэгые бүтээхэ шухала, правлениин даабари дүүргэхэ ёhотойб гэжэ гүн сэдьхэлhээ мэдэрhэн хойноо амаржа hуултай гү?

Виктор Стрекаловский тосхоной хүбүүд, басагад мэтэ дунда hургуули дүүргээд, нүхэдэйнгөө дууряанда орожо, Улаан-Үдэ ерэбэ. Авиационно заводто хүдэлжэ байтарнь, наhан хүсэжэ, Улаан Армиин уялгата албанда татагдаа hэн. Армиhаа табигдахадаа, элдэб олон бодолдо абтаагүй түрэл Еланиь тосхоноо сэхэ шууд бусаа бэлэй. Бэшүүртэ шофернуудай курсада hураа. Жолоошон мэргэжэл мүнөө үе сагта аргагүй шухала, хаанашье хэрэгтэй ха юм даа.

Шэнэ мэргэжэлтэй болоhoop лэ, райпотребсоюзай ашаанай автомобилиин шофероор абтажа, район соогуураа нишэ-тиишэнь бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые зөөжэ байтараа, юрэдөө, колхоздоо хүдэлөөшэмни дээрэ хаш даа гэжэ бодоhон байгаа. Тии-

М. АШИРОВ,
Бэшүүрэй район.

Совет орон ДОТОР

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ АЖАЛ БА АЖАҺУУДАЛ

ДОНЕЦК. Засядькын нэрэмжэтэ шахтын горнягуудта зориюулагдан «элүүр энхын цех» нээгдэбэ. Донбассай курортын зонодо предприятиин хүдэлмэришэдэй гэр бүлөөрөө амарха пансионат эндэ hаяхан баригдаа.

Шахтын захиргаантай хамта партийна ба профсоюзай эмхинүүдэй бэелүүлдэг хүдэлмэришэдэй ажалай ба hуудал байдалай эрхэ байдалые hайжаруулха комплексно программаар пансионадай барилга хараалагдаhан байгаа. Жэшээнь, хуушарhан техникын орондо дистанционно жолоодолготой мүнөө үеын комплекснууд hаяхан асарагдаа. Шахта доторхи транспорт дээрэ хүдэлдэг ба ашаа тээдэг, буулгадаг хүнүүдтэ зориюулагдан, тааруу зохид зэр зэмсэгүүд ба түхеэрэлгэнүүдые бүтээhэн байна.

Hүүлэй үедэ шахтын газаашье горитой хубилалтанууд болоо. Хүдэлмэришэдэй столоводо хангалга hайжараа. Ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха байшантай дүрбэн дабхар шэнэ корпус бодхоогдожо байнхай.

Хүнүүд тухай анхарал оролдолго гаргахадань, коллективэй ажал хэрэгүүдтэ hайнаар нүлөөлнэ. Шахта дээрэ гээгдэнги участогууд болон бригаданууд байхала болинхой. Ажалай бүтээсэ эли бодо дээшэлээ.

«ДУУГАА ДУУЛАН»...

КИЕВ. Социалис Ажалай Герой Н. Морозой даадаг звенос ба энэ коллективэй хоорые ажалдаа, хүдэлмэридөө ба искусствада туйлаhан хоёр илалтаарь Лубенскэ районой Ждановай нэрэмжэтэ колхозой шангай ба «Алтан түлхюур» гэhэн арадай аман зохёолой республикын конкурсын лауреатуудай шангууд мүнөө саг хүрэтэр гуулагшадта олгогдоо юм.

Үндэр баян тарын абадаг шадабаритай, арадай дуунуудые идхан дэлгэрүүлэгшэд гэжэ Нина Морозые ба тэрэнэй сагадые Украинада хани хэн мэдэхэгүй. Арбан жэлэй урда энэ хоор эмхидхэгдэhэн. Л. Сластенко хоорой уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ болоно. Басагад гитара, мандолина, балалайка, гармони дээрэ наадажа hураа. Эхэ орон, совет эхэнэрнүүд, зол жаргалта ажабайдал тухай өөhэдынгөө зохёоhон дуунуудые, мүн урданай дуунуудые тэдэнэр гүйсэдхэдэг.

Ажахыда гурбадахи хүн бүхэниинь уран hайханай бүлгэмдэ хабаадалсадаг юм. Колхозуудай соёлой зургаан байшанда хэдэн арбаад хоорой, драмын кружогууд, эстрадна ансамбльнууд хүдэлдэг юм.

(ТАСС).

Краснодарай хизаарта тараа хуряалга гол түлэб дүүрэхэ тээшээ болонхой. Эдэ үдэрнүүдтэ алтан шаргал шэнисэ ашаhан машинанууд Кубаниин харгы замуудаар үдэр, hүнигүй hунана. Байгша ондо хизаарай таряашад гүрэнэй амбаарта 4 миллион 360 мянган тонно ороохо таряа тушааха зорилготой юм. Энэшье зорилгонь амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай. Хуряалгын хүдэлмэринүүдэй эршэ дэлисэ энэ жэлдэ айхабтар хүсэтэй. Комбайн — ток — элеватор гэhэн конвейер таhалгаряагүй хүдэлжэ үргэлжэлhөөр.

Баян таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряан абаха зорилгоор Кубаниин таряашад үргэн хараатай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ. Ороохо таряа зөөдэг машинануудай кузов үндэр болгогдонхой, брезентээр бүригдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Лабинскын элеватор таряа тушаан абажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

РОССИТАЙ ХЭТЭ МҮНХЭДӨӨ

АЛМА-АТА. «Казахфильм» студида бүтээгдэhэн «Росситай хэтэ мүнхэдөө» гэhэн үнгэтэ баримтата шэнэ фильм аха дүү арадуудай зол жаргалта хуби заяан тухай шүлэглэмэл хөөрөөгөөр нээгдэнэ. Инаг дуратай Эхэ ороноо, совет арадуудай хани барисаае магтан алдаршуулhан Олжас Сулейменовэй болон Евгений Евтушенкын шүлэгүүд экран дээрэhээ зэдэлнэ.

Казахстанай hайн дураараа Росситай нэгэдэhэнэй 250 жэлэй ойдо тус фильм зорюулагданхай. Фильм бү-

---

НОГООНОЙ ГУРИЛ ЕХЭЭР, ҺАЙНААР БЭЛЭДХЭЕ

Бүхэли жэлэй туршада адууhа малые, шубуудые протеин, белок, макро-микрободосуудтай, мүн витамин элбэгтэй тэжээлээр хангаха гээшэ мал ажал саашаданъ амжалтатайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ гол hуури эзэлнэ. Малай тэжээлдэ витамин элбэг байхада мяха, hү, үндэгэ гэхэ мэтэ продукциин шанар hайн байдаг. Бүхы түрэлэй малда, шубуудта «А» витамин айхабтар хэрэгтэй. Иимэ витамин ногооной гурилда элбэг байдаг гээшэ. Зүгөөр энэ витаминай малай тэжээл- [illegible]

[illegible] шал болон хүдэлмэришэд олоороо хабаадуулагдана. Эдэнэр таряалангай, харгын захаархи, малай фермэнүүд тойронхи ногоо гар хажуураар сабшажа, мүн набшаhата тэжээл бэлэдхэжэ үгэнэ. Бүхы суглуулhан ногоогоо автомашинаар, мори тэргээр зөөжэ асардаг байна.

Ногооной гурил гаргаха хүдэлмэри Улаан-Үдын районой «Искра» колхоздо эмхитэйгээр ябуулагдана. Эндэ агрегадынь үглөө эртэhээ үдэшэ оройболотор заахашье haадгүйгөөр хүдэлгэгдэ- [illegible]

[illegible] дээ эдэ ногоонууд эгээн каротин элбэгтэй байха үедөө хуряагдаха ушартай. Иимэ hайн шанартай ногоогоор хэгдэhэн гурилай килограмм бүридэ 250—350 миллиграмм каротин бии байдаг. Иимэрхүү hайн шанартай ногооной гурилай килограмм бүхэниинь дунда зэргээр 0,7 — 0,85 тэжээлэй единицэдэ тоологдодог байха юм.

Тиигэбэшье олохон ушарта АВМ агрегадуудта оруулхаар үлүү хатаагдаhан гү, али үлүүсэ ургуулагдаhан ногоон асарагдадаг. [illegible]

Совеедүүдэй хүдэлмэри

ХАМАГ ХҮСЭЕЭ—ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ

...ын үдэрнүүдтэ хура... нуга сабшалангуудай ...бүрил һайжаруулжа. ...оймнай ажахынуудта ...малда үбһэ тэжээл ...элгын ажалай эршэ ...үргэн дэлисэтэй болобо.

...онноймнай колхозууд бо... совхозууд июлиин арбаа... тэжээл бэлэдхэлгын ...мэри эхилһэн юм. Тии... ...эн түрүүндэ намаглиг ...ай, ой тайгадахи сабша... ...удай ногоо хурлажа ...ар ажалаа эмхидхэһэн ... Мүн тиихэдэ энэл ...набшаһата тэжээл бэ... ...үргэнөөр ябуулагдажа ...э.

...нөө жэлдэ районоймнай ...ынуудта 36.768 тонно ...нуга сабшалангуудһаа, ...жэлэй ногооной урга... хуряагдаха болоно. Үб... ...жээл бэлэдхэхэ түрүү ...арга үргэнөөр хэрэг... ...оролдонобди.

...л ажалай продукцинуу... ...үйлэдбэрилгэдэ шэмэтэ ...лэй ехэ аша үрэтэйнь ...нда мэдээжэ. Тиимэһээл ...тэжээлнүүдэй бэлэдхэл... ...жэл ерэхэ бүхэндэ үр... ...хэ-зэргэтэйбди. Үбэл... ...дэ орохоһоо ниитынгээ ...а бэлдэһэн 9682 тонно ...тай, 55.330 тонно си... ...ий байхаар хараалнабди. ...тиихэдэ ажахынууднай ...тонно витаминтай гу... ...бэлэдхэхэ зорилго урдаа ...хай.

...һэндэ орожо эхилһэн үе... ...ик ажахынуудтахи саб... ...нгуудай ургаса жэгдэ ...бэшэ һэн. «Комсомоль...», «Витимский», илан... «Юбилейный» совхо... ...ай сабшалангууд зунай ...дэ-ган гасуурта дайраг... ...алдаһан юм. Иимэ бэр... хэшээлнүүд урда тээньшье манда тохёолдодог һэн ааб даа. Тиимэ сагта бии байһан бүхы хүсэн, нютагай зоной эдэбхи үүсхэл элсүүлэгдэжэ, хамаг арга боломжонуудай хэрэглэгдэһэнэй ашаар үбэлэй хүйтэн һарануудта мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдэхэ аргатай болодог байгаа.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгээр халуун ажалай эхилхэ үедэ ажахынуудаймнай партийна эхин организацинууд, арадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведүүд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Эгэтын сомоной Соведэй депутадууд, эдэбхитэд ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ харьяата газар дээрэнь байдаг бүхы организаци, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые, пенсионернүүдые, һургуулиин һурагшадые үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ ажалда хабаадуулха талаар ойлгуулам-жын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлһэн юм. Нютагайнгаа зоной уридша сэдьхэлыень, ниитынгээ малда һанаагаа табидагыень хараадаа абан, Эгэтын сомоной Совет һайн үүсхэл гаргаһан байна. Районойнгоо хүн зондо хандаһан бэшэг соонь иимэ үгэнүүд бии: «Бидэ, Эгэтын сомоной Соведэй харьяата газар дээрэхи организаци, эмхи зургаануудта болон «Улаан Туяа» совхоздо, «Дружба» колхоздо хүдэлэгшэд, энэ нютагта ажаһуугшад үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ эмхидхэл һайнтай, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха гэһэн социалис уялгануудые абаабди. «Дружба» колхоздо 44 мянган центнер, «Улаан Туяа» совхоздо 23 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэбди. Энээнһээ гадна эндэхи организаци, эмхи зургаанудай коллективэй болон ажаһуугшадай хүсөөр 2.380 центнер үбһэ нуга сабшалан дээрэһээ хуряажа абахабди. Пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд болон һургуулиин һурагшад 1400 центнер үбһэ бэлэдхэхэ байна».

Эгэтээрхинэй үнэтэ энэ үүсхэлые районоймнай бүхы хүн зон һайшаан дэмжээ һэн. Тэдэнэй үүсхэл бүхы республика доторнай мэдээжэ болонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ районоймнай ажахынуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ 74 бригада, звенонууд, ногооной витаминтай гурил бэлдэхэ 9 агрегат дүүрэн хүсэндөө оронхой хүдэлжэ байна. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор ажахынуудтамнай 30 мянган тонно үбһэн, 400 тонно витаминтай гурил, 2301 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэнхэй.

Ажахынуудай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ бригада, звенонуудай олонхидынь холын сабшалангуудай ногоо хуряажа байһаар. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой В. Е. Климовэй даадаг оньһожоруулагдамал бригада Түрхэл гэжэ газарта хүдэлнэ. Энэ холын сабшалан дээрэ «Победа» колхозой Г. Г. Жамбаловай, «Дружба» колхозой Д. Ц. Жалсановай, Нарһатын совхозой Б-Д. Б. Жанчиповай оньһожоруулагдамал бригаданууд үбһэ бэлэдхэнэ. Тиигэжэ уһанда абтадаг, холын, захын сабшалангуудай ногоо нэн түрүүндэ хуряажа абаха гэһэн зорилго табигдаһан байгаа.

Олон жэлэй ногоо тарigдаһан сабшалангуудташье тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри эршэ хүсэндөө оронхой. Эдэ сабшалангуудта ороһон Яруунын совхозой Г. П. Яковлевай, Нарһатын совхозой А. П. Добычинэй, Тулдуунай совхозой В. Д. Дамбиевай оньһожоруулагдамал бригаданууд үдэртөө 50—70 центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхэнэ.

Шанар һайнтай тэжээл адууһа малнуудай ашаг үрые дээшэлүүлдэг гээшэ. Энэ шухала хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха зэргэтэйбди. Бэлдэгдэһэн тэжээлэй шанар түргэн мүрөөр шалгажа байхын тула Нарһатада, Тэлэмбэдэ, Үльдэргэдэ лабораторинууд байгуулагданхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ силосэй ургамалнууд эдеэшэжэ, шэмэтэ тэжээл бэлдэлгэн ажахы бүхэндэмнай эхилбэ. Энэ ажалай эмхитэй һайнаар ябуулагдахын түлөө эртээнһээ комбайнууд, бэшэшье оньһон техникэ заһабарилагдажа, сенаж, силос дараха траншейнүүд бэлэн болгогдоо. Шэмэтэ тэжээл саг соонь, һайн шанартайгаар бэлэдхэхэ зорилго урдаа табяад, ногоо зөөхэ транспортын талаар район соохи бүхы арга боломжонуудаа хаража үзөөд байхадамнай, үшөө зуугаад автомашина хэрэгтэй болоно.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ районоймнай ажахынуудта эгээл халуун хаһадаа ороод байна. Энэ үедэ манай шефүүдэй туһаламжа юунһээшье үнэтэй. Улаан-Үдын «Электромашина», локомотив вагон заһабарилгын заводуудһаа 500 хүн ерэжэ, ниитымнай малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаха байһаниинь ехэл һайшаалтай.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ хабаадаһан бүхы зоноо соел культурын, медицинын, худалдаа наймаанай талаар һайнаар хангаха зэргэтэйбди. Баталагдаһан хэмжээ ябуулгануудай ёһоор үбһэшэдэй байрануудта агитбригаданууд, автолавканууд ходол ошожо байха юм. Ажахынуудай партийна организацинууд политинформатор, агитаторнуудые үбһэшэдэй бригада, звено бүхэндэ томилонхой. Тэдээн бүхэндэ депутадуудай, арадай хинагшадай постнууд байгуулагданхай. «Знание» бүлгэмэй гэшүүд, лекторнууд өөһэдынгөө хүдэлмэри тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда үргэнөөр ябуулжа эхилэнхэй.

КПСС-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулха талаар хандалгые районоймнай ажалшад халуунаар угтан абаа. Ажахынуудаймнай бригада, звено бүхэнэй хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, ерэхэ үбэлжэлгэдэ дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ үндэр уялгаяа амжалтатай дүүргэхын түлөө тэмсэл үдэр ерэхэ бүри улам үргэдэжэ байна.

М. ЦЫБИКОВ,
Яруунын районой хүдөө ажахын управлениин начальник.

ТҮРЭЛ АЖАХЫДАА ТУҺАЛНА

...дэ-Хэжэнгын дунда һур... ...иин һурагшад үбһэ ху... ...гада эдэбхитэйгээр хү..., түрэл совхоздоо го... туһаламжа үзүүлжэ... ...хай. Һурагшадай үйлэд... ...ын бригада түрүү луго... К. Заиграевай даадаг ...гадаг 80 гектар учас... ...үбһэ хуряана. Хорин ...шадһаа бүридэһэн тус бригадые С. Хонихоев хүтэлбэрилнэ.

Һурагшадай бригадые оньһон техникээр, эдеэ хоолоор, транспортаар хангаха асуудалнуудта Дээдэ-Хэжэнгын сомоной Совет онсо анхаралаа хандуулдаг юм. Мүнөө дээрээ хорин гектар сабшалангһаа 300 гаран центнер үбһэн хуряагдажа һүрилэгдэнхэй, үшөө 23 гектарай ногоон сабшагдаа.

Харин тиихэдэ бага классуудай һурагшад ехэшүүлһээ дутахагүйгөөр шармайн хүдэлнэ. Гурбадахи, дүрбэдэхи классуудта һурадаг хорин дүрбэн үхибүүдые Х. Нянюева, А. Зверева, Н. Гергеева гэгшэд хүтэлбэрилэн, хурьгадта эдюулхэ боолто үбһэ бэлэдхэхээ гаранхай. Үхибүүд үглөөнэй 9 часта ажалдаа гаража, хоёр часай туршада хүдэлөөд лэ, саашань амардаг юм. Эдэ хажууraар сабшагдахагүй болдогтой, жалга, тохойтой газарнуудаар ногоо зулгааҗа, килограмм тухай шэгнүүртэй боолтонуудые эмхилэн суглуулна. Мүнөө багашуулай звено хоёр отарын хурьгадта хүрэлөөр 5 мянган боолто үбһэ бэлэдхэнхэй. Тиигээд үшөө 4 отарые гүйсэд хангахабди гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

Нигэжэ һуралсалай жэлэй эхилтэр, һурагшад түрэл «Первомайский» совхоздоо ехэхэн туһаламжа үзүүлжэ үрдихэнь гээшэ.

З. ШИРАПОВ.
Хэжэнгын район.

Хилын саанаһаа
ТАСС АПН

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй ба БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живковэй хани ...оной уулзалгын дүнгүүд ...дэриин гүрэнүүдэй хэблэлэй ...гол анхаралда байна. Жэл ...бүри Крымдэ үнгэргэгдэдэг ...уулзалганууд һайн заншал, ...аха дүү болгар-совет ха...рилсаануудые хүгжөөхэ, КПСС-эй ба БКП-гэй, СССР-эй болон НРБ-гэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала шата болонхой гэжэ «Работничеcко дело» түрүү бэшэг доторoo тэмдэглэнэ. «Хани ёноной ба аха дүүгэй оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар адли хараа бодолтой байһаниинь тэмдэглэгдээ» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Дэлхэй дээрэ таарүу зохид политическэ байдал дэмжэхэ гээшэ ехэшье, багашье гүрэнүүдэй хамтын зорилго мүн. Амгалан тайбан байдал сахихын тула буу зэбсэг яаралтай түргэнөөр бүтээлгые намдуулха, тэрэнние хуряажа эхилхэ шухала гэжэ Венгриин «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ. Европын зарим районуудта, тэрэ тоодо Балканай оронуудые оруулалсан, ядерна зэбсэг хэрэгсэлгүй зононуудые байгуулбал, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулжа магад гээд олохон газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

СОЦИАЛИС БАЙГУУЛАЛТЫН ЗОРИЛГОНУУД

ЛУАНДА. Орон дотор социализм байгуулха талаар шэглүүлэгдэһэн Анголын правительствын политикые хүн зондо һайнаар ойлгуулхыень МПЛА-гай — Ажалай партиин түрүүлэгшэ, Анголын Арадай Республикын президент Жозе Эдуарду Душ Сантуш ороной партийна ба профсоюзай эмхинүүдые уряалба. Дундо хотодо үнгэргэгдэһэн олониитын митинг дээрэ тэрэ үгэ хэлээ юм.

Эрхэтэдэй политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ талаар саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулха шухала гэжэ президент онсолон тэмдэглээ. Гүрэнэй болон партийна органууд, мүн профсоюзууд үйлэдбэриин хэмжээе ехэ болгохын түлөө, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, ажалай журам бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлхэ ёһотой. Республикын үмэнэ байһан социально-экономическа зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ эдэ бүгэдэһөө дулдыдадаг. Хамтын хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха шухала гэжэ хүн бүхэнэй ойлгодог болоогүй һаа, социализм тээшэ дабшахын аргагүй гэжэ Анголын гүрэнэй толгойлогшо мэдүүлбэ.

ВАРШАВАДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ВАРШАВА. ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Национальна оборонын министр В. Ярузельскии Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша Советскэ Союзай маршал В. Г. Куликовтой уулзаба.

ПАП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй мүнөөнэй шатадахи ажал ябуулга, тэрэ тоодо Польшын сэрэгүүдэй даншалхы талаараа хэр бэлэн байһан асуудалнууд уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Польшын сэрэгүүдэй генеральна штабай начальник оронии генерал Ф. Сивицкий, тэрэшэлэн Польшын сэрэгүүдэй дэргэдэхи нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагшын түлөөлэгшэ армиин генерал А. Ф. Щеглов уулзалгада хабаадалсаа.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

ЧЖАО ЦЗЫЯНАЙ ДЭНШЭЛГЭ

ПЕКИН. КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжао Цзыян Зүүн-Урда Азиин гурбан орондо—АСЕАН-ай гэшүүд болоһон Филиппины, Малайзи ба Сингапурта «албанай хэрэгээр» дэншэхэеэ мордобо.

Тэндэхи журналистнууд Чжао Цзыянай дэншэлгые шэнжэлхэ зуураа, иигэжэ бэшэнэ: Хитадай правительствые толгойлогшо Манилада, Куала-Лумпурта, Сингапурта хөөрэлдөөнүүдые хэхэдээ, Индохитадай гүрэнүүд тушаа баримталдаг хараа бодолынь бүри хатуу болгохо зорилгоор АСЕАН-да хабаатай оронуудай правительствануудта дахин хашалта хэхэ һанаатай.

Тэрэшэлэн «демократическа Кампучиин правительство» гэжэ өөрыгөө нэрлэдэг, Кампучиин арадаар унагаагдаһан Пол Потын алууршадай бандые дэмжүүлжэ үргэлжэлхэ гэжэ мүн лэ оролдохо байха.

СРВ-гэй, ЛНДР-эй ба НРК-гай правительствануудай дурадхаһанай ёһоор Индохитадай ба АСЕАН-ай оронуудта хабаатай политическэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, гүрэнүүдэй амгалан, хани хүршэ, харилсаа холбооной зоно болгохо зорилготой тодорхой хөөрэлдөө Вашингтоной туһаламжаар таһалдуулха гэжэ Пекин али болохоор оролдоно.

КПВ-гэй ЗЭРГЭНҮҮД УРГАНА

ХАНОЙ. Вьетнамай Коммунис партиин болохоёо байгаа V съездын урда тээ КПВ-гэй зэргэнүүдтэ шэнэ отрядууд нэмэжэ ороно.

Байгша оной түрүүшын зургаан һара соо 47 мянга гаран түрүү хүдэлмэришэд, таряашад, Вьетнамай Арадай Армиин сэрэгшэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд коммунистын нэрэ зэргэ зүүхэ эрхэдэ хүртэһэн байна. Кандидадуудай 87 процентнь Хо Ши Минэй Коммунис Залуушуулай Союзай һургуулиие гараһан. Олонхи залуу коммунистнууд дунда гү, али дээдэ эрдэмтэй, олон хүниинь юрэнхы эрдэмэй ба политическэ һургуулида һурадаг.

Нийслэл хотодо Вьетнамай коммунистнуудай хуралдаанай эхилтэр хэдыхэн һара үлөө. Тэмсэлдэ хатуужаһан революционернүүдтэй, дүршэлтэй ветерануудтай хамта һаяхан партийна билетүүдые абаһан хүнүүд ерэхэ табан жэлдэ хараалагдаһан социалис байгуулалтын программые зохёон табиха, КПВ-гэй ажал ябуулгын дүнгүүдые сэгсолхо юм.

Ф. КАСТРО АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР МЕКСИКЭ ОШОБО

КОСУМЕЛЬ (Мексикэ). Мексикын президент Хосе Лопес Портильогой уряалаар Кубын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастро албанай хэрэгээр хоёр үдэрөөр эндэ ерэбэ. Косумель арал дээрэ хөөрэлдөөнүүд эхилээ.

Кубын айлшанай хүндэлэлдэ эмхидхэгдэһэн обед дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Мексикын ба Кубын хоорондохи хани ёһоной харилсаануудые улам нягта, бата болгохын тула уласхоорондын мүнөөнэй байдалай гол асуудалнуудаар һанал бодолоо андалдаха арга энэ уулзалга олгохо байна гэжэ Х. Лопес Портильо мэдүүлбэ.

Ф. Кастро харюугай үгэ хэлэхэдээ, «Эб найрамдалай, һаналаа нэгэдэлгын» зорилгоор ерээб гээд тэмдэглэбэ. Хоёр гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга Кубын ба Мексикын хоорондохи харилсаануудые улам гүнзэгырүүлэн бэхижүүлгэдэ туһа дүхэм болохо юм гэжэ онсолон зааба.

Ф. Кастрын албанай ёһоор аяншалга хоёр ороной хоорондохи олон талын харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые харуулна гээд Мексикын ба Кубын хэблэл бэшээ. Кубын Компартиин ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, Кубын Республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Карлос Рафаэль Родригес, Кубын гадаадын хэрэгүүдэй министр Исидоро Мальмиерка Ф. Кастротай хамта ябалсаа.

ФРГ. Баруун Германиин хэдэн мянган һурагшад багшанартайгаа хамта демонстрацида хабаадалсаба. Висбаденда болоһон энэ демонстрацида хабаадагшад гэгээрэлдэ һомологдоһон мүнгэ зөөриин буу зэбсэг бүтээлгэдэ хэрэглэлгые буруушааһан тухай плакадуудые баржа ябаа. Жэшээнь, «Торнадо» гэһэн бомбардировщигые бүтээлгэдэ гаргашалагдаһан 80 миллион марка сэнтэй мүнгэн зөөрөөр 2 мянган хүниие һургажа болохо байгаа гэжэ плакадуудай нэгэн дээрэ бэшээтэй байба. Мэргэжэл олгохо һургуулинуудта 30 мянган хүн һураха аргагүйдэнэ, 20 мянган багшанар дутална.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ЯДЕРНА БУУ ЗЭБСЭГ ХЭРЭГЛЭХЭ БАЛМАД ЯБУУЛГАДА ЭСЭРГҮҮГЭЭР

1945 оной августын 6-да американ атомна бомбо Хиросима хотые үнэһэн тоборог болгоһон гээшэ. Үшөө гурба хоноод байхада, Японой нүгөөдэ хото Хиросима дээрэ баһа нэгэ аюулта бомбо хаягдаа һэн. Ядерна бомбын тэһэрэлгэһээ 320 мянган хүн зон ами наһаяа алдаһан байна. Амиды үлэһэн 370 мянган хүн атомна бомбын аюулда нэрбэгдэжэ, мүнөө болотор үлгэ һалга, һохор, дохолон болонхой, үхэлөө хүлеэжэ байдаг.

Хиросимын дохёо бүхы дэлхэй дээрэ дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөнэй эхи заха табиһан байна. Августын 6 жэл бүхэндэ ядерна буу зэбсэг хорихын түлөө тэмсэлэй бүхэдэлхэйн үдэр гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэреэр августын 6-һаа 13 болотор ядерна буу зэбсэг хорихо ба атомна бомбодолгоһоо хохидолдо ороһон хүнүүдтэй һаналаа нэгэдэлгын түлөө ажал ябуулгын недели үнгэргэгдэнэ.

Ядерна дайнай аюулаар занадаг уймар ябуулгын урда миил гараа дэлгээд һуужа болохогүй гэжэ дэлхэйн арадууд үни хада ойлгонхой. Америкын Холбоото Штадуудай баалалтаар мүнөө үедэ бүтээн гаргагдаһан атомна буу зэбсэгүүдэй нөөсын хүсэн Хиросима дээрэ хаягдаһан бомбын хүсэнһөө миллион дахинаар ехэ болоно. Энэ ехэ хүсөөр дэлхэй дээрэхи бүхы амиды юумые 15 дахин үгы хэжэ болохо байна.

Хэды тиимэ байгаашье һаань, Рейганэй захиргаан ядерна буу зэбсэгүүдые саашадаа бүри ехээр бүтээн гаргаха ба хүн зониие олоор хюдаха добтолхы шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые зохёон бүтээхэ гэжэ шиидэнхэй. Түбинүүд хоорондын «МХ» гэдэг ракетэнүүдые, баллистическэ «Трайдент-2» гэжэ ракетэнүүдые, «B-I», «Стелс» түхэлэй стратегическэ бомбардировщигуудые, замбуулинай программада сэрэгэй талаар хэрэгтэй лазерна түхеэрэлгэ гэхэ мэтын шэнэ системэнүүдые зохёон бүтээлгэдэ бэлэдхэлхэгдэнэ.

Американ сэрэгэйхидэй харата муухай, аюул ехэтэй эдэ түсэбүүдые дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй эрид шууд буруушаалга улам үргэдэнэ. Ядерна буу зэбсэгүүдые хорихын түлөө ажал ябуулгын недели үедэ олохон оронуудта конференци, митинг ба демонстрацинууд олоор үнгэргэгдэнэ. «Эб найрамдалай марш-81» гэһэн аяншалга августын 6-да Парижда дүүрэбэ. Энэ марш зургаан недели саана Копенгагенда эхилжэ, «Европодо термоядерна буу зэбсэг бү асарагдаг!» гэһэн уряа доро Даниин, Баруун Германиин, Голландиин, Бельгиин, Францийн газар дээгүүр гараа.

Хиросима ба Нагасаки хотонуудые атомна бомбоор зэрлиг муухайгаар бомбодоһон ушар хадаа бүхы дэлхэйн хүн зониие айлган һүрдөөхэ зорилгоор США-гай империализмын хэпэн айхабтар муухай гэмтэ хэрэг болоно гэжэ ядерна буу зэбсэг хорихын түлөө Токиодо зарлагдаһан уласхоорондын конференци дээрэ онсолон тэмдэглэгдэһэн байха юм. Конференцидэ хабаадагшад американ империализмын хэжэ боломо шэнэ харата ябуулгануудта гансал иимэ харюу үгтэхэ ёһотой гэжэ мэдүүлбэ. Буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые, ядерна зэбсэгүүдэй нөөсые хизаарлаха, саашалаа хүн зониие олоор хюдаха зэбсэгүүдые бүтээлгэ ба нөөсэлгые эсэслэн хорихо ябадал бүхы хүсөөрөө түйлаха.

ДАЙГААР ЖҮРӨӨДЭНЭ

Холбоото Штадууд буу зэбсэг бүтээн гаргалгые үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хүргэжэ, дэлхэйн эгээл холын элдэб районуудта шахардуу шанга байдал тохёолдуулжа байгаад, ямаршье нюуса далдагүйгөөр дайгаар жүрөөдэнэ. США-гай гүрэнэй секретарь Хейг үни хада «эб найрамдалһаа бүри онсо шухала хэрэгүүд бии» гэжэ харата муухай мэдүүлгэ хэһэн байха юм. «Юунһээшье үнэтэй юумэн гэхэдэ, сэрэгэй—промышленна комплексын эрилтэнүүдтэй зохилдуулагдан ойлгогдохо ёһотой США-гай ашатуһын хэрэгүүд болоно» гэжэ тэрэ олохон урда нэгэтэ бэшэ тайлбарилһан байна. Теэд мүнөө дэлхэй дээрэ ээрхэн зонхилхо ябадал тогтоохо гээшэ бүхы хүн түрэлтэндэ үхэлтэй тэнтэй аюул болоно ха юм.

Гэбэшье засагай хүтэлбэри бариһандаа һэнгэргүйтэжэ, ушар байдал ойлгохоёо болиһон Вашингтоной ажал ябуулагшадай тэрэ аюулые анхардаггүйнь ойлгосотой болонхой. Энээниень юун гэршэлнэб гэхэдэ, Атлантиин океанай хойто зүгһөө урда заха хүрэтэр, тэрэшэлэн Карибска ба Балтиин далайнуудай түйлай ехэ уудамда августын 1-һээ США-гай ударидалга доро «Оушн венчер-81» гэжэ нэрлэгдэһэн далайн сэрэгэй асари ехэ маневр эхилэнхэй.

Гансахан һара соо үргэлжэлхэ бэшэ аюултай энэ «наадандань» 120 мянганһаа дээшэ сэрэгшэд, сэрэгэй 250 корабль ба 1.000 самолет хабаадана. «Нью-Йорк таймс» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, бодото дайнай эрхэ байдалда дүтэрхыгөөр Пентагоной зохёоһон түсэбөөр Европодо удаан болзорой дай хэхэ вариант шудалагдана гээшэ. «Хуушан түон болохо Европодо американ сэрэгүүдые, дайшалхы техникые абаашаха хэрэгтэ онсо шухала анхарал хандуулагдана.

Энэ дайшалхы хүсэ шадалаа гэршэлэлгынь аюулынь эли тодоор харагдана гээшэ. Тэрэнэйнь саана Пентагоной Европодохи ээрхэг түримхэй түсэбүүдынь далдалагданхай. Эдэ түсэбүүдээ бэелүүлхын тула «совет сэрэгэй аюул» гэдэг худал хуурмаг идхалга, Вашингтоной дура зоргондо таагүй политика бэелүүлдэг гүрэнүүдтэ харша ябуулга хэгдэнэ. Ээрхэг түримхэй НАТО-гай бүлэглэлэй ажал ябуулгые дэлхэйн бусад районуудта дэлгэрүүлхэ һэдэлгэнь яаха аргагүй эли тодоор харагдана. Мүнөө үнгэргэгдэжэ байһан маневртонь гансахан НАТО-гай оронууд бэшэ, харин Аргентина ба Уругвай гэхэ мэтэ гүрэнүүдэй хабаадалсажа байһаниинь дэмы бэшэ юм.

Гэхэтэй хамта НАТО-гай гэшүүн хоёр орон — Норвеги ба Дани — «Оушн венчер-81» гэдэгтэ хабаадахаһаа арсаһан байна. Швециин «Дагенс нюхетер» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, эдэ хоер орон НАТО-гай ээрхэг түримхэй ябуулгын үргэдэжэ байһанаар яаха аргагүй һанаагаа зобонхой.

АФРИКАДАХИ КОЛОНИАЛИЗМЫН ГЭМТЭ ЯБУУЛГА

Үнгэрһэн неделидэ Гамбида болоһон шуһата үйлэ хэрэгүүдые Африка түбидэхи колониализмын гэмтэ ябуулга гэхэһээ ондоогоор сэгнэхын аргагүй. Оройдоо 600 мянган хүн зонтой энэ багахан орон Атлантическа океанай эрьедэ оршодог, гурбан тээһээнь Сенегалай газар дүхэриглэн бүһэлдэг юм. Аяар 1588 ондо тэрэ Англяар эзэмдэгдэжэ, Африкада Англиин түрүүшын колони болоһон. Гамби олон жэлэй туршада үсэд шанга тэмсэл хэһэнэйнгээ ашаар лэ 1965 оной февральда бэеэ даанхай байдалтай боложо, 1970 ондо республика гэжэ соносхогдоһон байна.

Гэбэшье энэ ороной финансова ба экономическа байдалынь түрүүшынь колонизаторнуудай мэдэлдэ байһан ба мүнөөшье тэрэл зандаа. Эндэ нэгэ иимэ жэшээ дурдахада болоно: мүнөө оронойнь экономико тусхай мэргэжэлэн жэжэ һалбаритай байһан зандаа. Колониальна хуушан сагайхидал адли гадаадын худалдаа наймаанда гаргагдадаг гол эд хэрэгсэл гэхэдэ, арахис болоно. Франци 27 процентыень, Англи—25, Швейцари 18 процентыень абана.

Шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү Гамбиин арадай үсэд шанга тэмсэл июлиин 30-да оронойнь патриотическа хүсэнүүдэй эрид шиидэнги революционно хүдэлөөн боложо харагдаба. Урдань нюусаар ажал ябуулгана хэдэг байһан ажалай революционно социалис парти патриотическа хүсэнүүдые мүнөө толгойлон хүтэлбэрилнэ. Засагай хүтэлбэрине гартаа абаһан революциин верховно совет бидэнэй хэһэн революционно хүдэлөөн империализм ба шэнэ түхэлэй колониализмын хүсэнүүдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй гэжэ мэдүүлһэн байна.

Гэбэшье энэ восстаниин хойто үдэрынь Гамби Сенегалай булюу ехэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ эзэлэгдэхэ баатай болоо. Эдэ эзэмдэгшэд Францида тусхай һургуули гараһан, мүнөө үеын сэрэгэй техникээр, тэрэ тоодо «панар» гэдэг бронемашинаар, «пума» гэжэ вертолеудаар сүм хангагданхай юм. Тоогой ба техникын талаар булюу хүсэтэй Сенегалай сэрэгүүд хэдэхэн үдэрэй туршада восстанида бодогшодые даража үрдиһэн байха юм.

Гамбиин нийслэл хотын гудамжануудта хүнэй шуһан гамгүйгөөр адхаруулагдаа. Хараһан хүнүүдэй хэлэһэнэй ёһоор, Сенегалан сэрэгүүд айлнуудан гэрнүүдые автомат болон миномедоор гам харгүйгөөр буудажа мэдээ. Алуулаһан хүнүүдэй бэеые бульдозероор түлхин, далай руу хаяһан байна. Нигэжэ Гамбида шэнэ түхэлэй колониализмын журам дахяад тогтоогдобо.

Африкын бэеэ даанхай гүрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадаһаа бүдүүлиг муухайгаар хамаарһан ушарые сагааруулха һэдэлгэ хэниешье этигүүлхэгүй байна гэжэ Англиин буржуазна «Дейли телеграф» газетэ мэдэрхэ баатай болобо. Тодорхойлон хэлэхэ болоо һаа, Сенегалан сэрэгүүдэй добтолон оролгые Сенегал ба Гамби хоёрой хоорондохи оборонo тухай хэлсээе бодото дээрэнь бэелүүлгэ гэжэ харуулагдаһан байха юм. Газетын үнэн зүбөөр тэмдэглэһэнэй ёһоор, имагтал гадаадаһаа ээрхэг түримхэй добтолгын хэгдээ һаа, сэрэгэй туһаламжа үзүүлэгдэхэ зэргэтэй. Энэ удаа эндэ тиимэ юумэн огто байгаагүй. «Парижай зүгһөө «ногоон галай» үгтөөгүй һаа, Сенегалай сэрэгэй добтолго болохогүй һэн. Энэ операци тухай Елисейскэ ордон урид мэдээсэгдэһэн байгаа».—гээд Францийн «Котидьен де пари» газетэ тэмдэглэнэ.

Эдэ бүгэдэ юун тухай үшөө дахин гэршэлнэб гэхэдэ, ээрхэн зонхилжо байһан али нэгэ районойнь өөртэнь аюулта байдалай тохёолдобол, империализм юунэйшье урда миин байжа үгэхэгүй байна.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

ТОБШОХОНООР...

УЛААН-БААТАР. ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭЭ. «Ленинэй заһан замаар» гэһэн выставкэ эндэ, В. И. Ленинэй музей дотор нээгдэбэ. Совет арадай түйлаһан асари ехэ амжалтануудые харуулха 700 гаран экспонат табигданхай. Энэнь аха дүү коммунис партинуудтай КПСС-эй тогтооһон нягта харилсаа холбоон тухай хөөрэнэ. КПСС МНРП хоёрой хоорондын харилсаа холбоондо, Советскэ Союзай ба Монгол ороной арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан тусхай таһаг эндэ бии.

БОНН. БУРУУШААЛАЙ МИТИНГ. Буу зэбсэг үрдилдэн түхеэрхые буруушааһан ехэ митинг Мюнхендэхи «Моторен-унд турбиненунион» гэдэг сэрэгэй концернын хаалгануудай дэргэдэ болобо. Городой олон мянган улад зон профсоюзуудай, «Эхэнэрнүүд амгалан байдалай түлөө» гэһэн баварска эмхиин уряагаар суглaрбад.

Хүн ба байгаали

ОЙ МОДОЁО АРШАЛАН ХАМГААЛАЯ

Буряад оронойманай ой модон арадай ажахыда айхабтар ехэ удха шанартай. Модоор барилга хэгдэнэ, целлюлозно-саарһанай промышленностьда тэрэ хэрэглэгдэнэ, бидэндэ һархяаг, һамар, эм домой зүйлнүүдые үгэнэ. Ой модон агнуури хэхэ, ан үсхэбэрилхэ, зүгы бариха арга олгоно. Ой модоной иимэ ехэ аша туһыень бидэнэр бүгэдөөрөө ойлгоно гээшэ гүбди?

Манай Байгал шадарай ой модон жэл бүри түймэртэ шатажа, арадай ажахыда ехэхэн хохидол ушаруулагдана. Энээнһээ боложо, газарай хүрьһэн муудана, уһа гол дундарна, таряалангай ургаса доошолно бшуу.

Түймэрэй болоһон газарта хүн зоной амарха, алирһа жэмэс, һархяаг суглуулха аргагүй байдаг. Илангаяа Улаан-Үдэ, Закаменск болон бусад город, һуурин газарнуудта дүтэ түймэр гаража, хэдэн арбаад жэлдэ һэргээгдэхээр бэшэ хохидолдо хүргэнэ.

РСФСР-эй ой модоной хуулиин ёһоор эрхэтэн зондо модон соогуур зоргоороо ябаха, үрэ жэмэс, һархяаг, һамар суглуулха эрхэ олгогдонхой. Зүгөөр тэдэнэр ой соо галай аюул һэргылхэ, модо, буртааһа хухалхагүй, муудуулхагүй, ойе бузарлахагүй, шоргоолжоной бутануудые ба шубуунуудай уурхайе һандаргахагүй уялгатай. Тиимэһээ бидэнэр энэ уялгаяа заахашье мартаха ёһогүйбди.

Теэд хүнүүд ой соогуур ябахадаа, олон ушарта энэ уялгаяа мартадаг байна. Унтараангүй орхиһон гал, тамхин, зуруул, шэл амһартанууд, автомашина болон тракторнуудһаа гараһан галһаа түймэр татадаг байха юм. Энэмнай хүнэйл һаланаар ябаһанһаа болодог гээшэ. Зарим районуудта ойдо дүтэ хагда галдадаг муу заншал орхигдоногүй. Иимэ ушар Баунтын, Яруунын болон Хэжэнгын районуудта дайралдадаг. Хагда галдаһанһаа түймэрэй болодог ябадал бэшэшье газарта ушарна.

Манай республикада яахадаа түймэр бэлэхэнээр гараһаб гэхэдэ, эндэмнай нарата сэлмэг үдэрнүүд олон, хура бороон бага ородог, хада хабсагай элбэг байна ха юм. Республикамнай айхабтар ехэ дайда эзэлнэ, эндэ Австри, Албани, Венгри болон Дани гүрэнүүд сүмоороо багтаха жэшээтэй. Тэрэ саанаа энэ дайдымнай гурбанай хоёр хубиие ой модон эзэлнэ, эндэ ехэнхидээ галай аюулда бэлэхэнээр абтадаг шэлбүүһэтэ модон ургана. Илангаяа баруун урда талын, түбэй районуудта нэмжыдэг нарһан модотой ой угаа аюултай байдаг.

Май июнь һаранuудта ган гасуур байжа, шанга һалхин буужа, хүн зоной ажаһуудаг газарһаа холо гараһан түймэрые унтараахань айхабтар бэрхэшээлтэй.

Энэ жэлдэ түймэр сараха ехэ хэмжээнүүдые ой модоной ажахынууд, совет органууд абаһан байна. Ойн түймэр унтарааха албатан томилогдоһон, тусхай техникэ ба зэр зэмсэг бэлдэгдэһэн юм. Тиихэдээ урда жэлэй алдуу эндүүнүүд анхаралда абтаа һэн.

1981 оной март һарада энэ асуудалые республикын Министрнүүдэй Совет хаража, ой модые түймэрһөө хамгаалха хүдэлмэриие шангадхаха тусхай тогтоол абтаһан байна. Энэ тогтоолой ёһоор ойн түймэртэй тэмсэхэ хүсэн ба хэрэгсэл тодорхойлогдоһон, тусгаар оньһожоруулагдамал отрядууд болон дружинануудай дежурлаха график табигдаһан, ойн түймэртэй тэмсэхэ онсо эрхэтэй республиканска комисси байгуулагдаһан юм. Мүн энэ асуудалаар городуудай болон районуудай Совэдүүдэй гүйсэдкомууд тогтоол абаа.

Энэ жэлэй гандуу байдалые хараада абажа, апрелиин 24-һөө хүн зониие ой соо орохые хориһон онсо шанга шиидхэбэри республикын Министрнүүдэй Совет абаха баатай болоо һэн.

Хэды иимэ хэмжээнүүдэй абтаашье һаа, байгша ондо нилээд олон газарта түймэр гараһан байна. Түймэрэй аюул хэлэшэгүй бэрхэ. Эндэ ганса ойн модон дүрэдэггүй, мүн һуурин газарнууд дайрагдадаг. Ойн түймэртэй тэмсэхэ үедэ хүн зон гэмтэнэ. Иимэ баримтанууд Загарайн, Баунтын районуудта урда жэлнүүдтэ үзэгдөө бэлэй.

Республика доторхи ой модые түймэрһөө хамгаалха хэрэгтэ гүрэн 4 миллион шахуу мүнгэ зөөри жэл бүри гаргашална, хүнүүд ами наһаяа гамнангүйгөөр түймэртэй тэмсэнэ, ногоон баялигаа хамгаалха гэжэ оролдоно.

Мүнөө үедэшье ой модоной түймэртэ шатаха аюул һулараагүй, харин республикымнай ехэнхи газар дээрэ түймэрэй аюул бии байһан зандаа.

Республикын Ой модоной ажахын министерство, «Бурятмежколхозлес» үйлэдбэриин нэгэдэл, Дотоодын хэрэгүүдэй министерство болон тэрэнэй нютагуудтахи органууд ой модон соо түймэр гаргахагүй гэһэн эрид шанга хэмжээнүүдые бэелүүлхэ, түймэр табиһан гэмтэ хүнүүдые элишэлхэ уялгатай.

Гэхэтэй хамта бидэнэр республикынгаа бүхы ажалшадта хандажа, ой модоёо түймэрһөө хамгаалаял гэжэ уряалха байнабди.

Ямар ушарһаа түймэр гаранаб, хэн эндэ зэмэтэйб гэһэн хэдэн баримтануудые абажа харая.

Хандагатайн лесхозой газар дээрэ пенсионер Семен Михайлович Козлов 1981 оной апрелиин 19-дэ сабшалангай хагданда гал аһаагаад, тэрэнээ мини орхижорхёо. Энээнһээ боложо, 70 гектар дээрэ ой модон шатажа, 3745 түхэригэй хохидол ушаруулаа.

Мүн эндэхи XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод Бадма Пронович Сабинаевай гэмээр ехэ түймэр гаража, 60 мянгаад түхэригэй хохидол ушаруулагдаа.

Витимэй лесхозой газар дээрэ геологуудай партиин хүдэлмэрилэгшэ Иван Трофимович Кружинин галда һаланаар хандажа, 0,3 гектар модо шатаагаад, 662 түхэригэй хохидолдо оруулаа. Гэмтэ хүндэ яла тохогдоо.

Агууехэ Октябриин социалис революциин болоһоной ашаар ой модон бүхы арад түмэнэй баялиг гэжэ тоологдоһон байгаа. Тиигэжэ 1918 оной майн 27-ной Декредээр «Ой модон тухай» хуули гаргагдаһан юм. 1977 оной майн 17-до СССР-эй Верховно Совет ой модоной хуулиин үндэһэ һууриие баталаа һэн. Энэ хуулиин ёһоор РСФСР-эй Верховно Совет РСФСР-эй ой модоной кодекс баталан абаа.

Эдэ хуулинуудай ёһоор ой модые эрдэмэй үндэһөөр эрхилхэ, тэрэниие комплекс-ноор ашаглаха, мүнөө байһан хүн зоной, үетэнэй ерээдүйн аша туһада ой модо һуулгаха, тэрэниие аршалан хамгаалха, совет хүнүүдые ой модондоо эзэн ёһоор, гамтайгаар хандахаар хүмүүжүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Эдэ хуули, ёһонуудые республикымнай хүн бүхэн бэелүүлэг лэ гэжэ үшөө дахин һануулнабди.

Б. НИКОЛАЕВ,
республикын Министрнүүдэй Совэдэй түрүүлэгшын орлогшо.

НЭРЭНЬ МЭДЭГДЭБЭ

Агын буряадай автономито округой Могойтын районой Зугаалай нютагаархинда аяар холын Белгородһоо бэшэг ерэбэ. Хотын Яковлевска профтехучилищиин барилгын һуури дээрэ газар малталгын үедэ манай городой түлөө ами наһаяа үгэһэн совет сэрэгшын шарил олдоо гэжэ баатар габьяатаһай дайшалхы замые мүшхэн тодорхойлдог эдиршүүл бэшэг доторо мэдээсээ.

Буу зэбсэгүүд болон хубсаһа хунарайнь дунда «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэһэн медаль олдожо, тэрэнэй эзэниинь элирүүлэгдэбэ. Тэрэмнай Шэтын областиин Зугаалай нютагта түрэһэн, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн байһан, сэрэгшэ Дарма Доржиев байба.

Сэрэгшэ Доржиевай фронт дээрэхи дайшалхы хэрэгүүд тухай тэрэнэй шагналай хуудаһанда ингэжэ бэшээтэй:

«...Нэгэдэхи стрелково батальоной пулеметчик, гвардиин улаан армеец Доржиев Дарма фашистнартай тэмсэлдэ хаоаадахадаа, тэдэниие гам хайрагүйгөөр һамна бута сохилсожо, эрэлхэг зориг, баатаршалга харуулаа.

Өөрөө тэрэ журамтай, бэеэ барижа шададаг хүн. Пулемедынь хододоо эрхим һайн, ямаршье минутада дайсаниие үгы хэхээр бэлэн байдаг.

1943 оной январиин 26-да дайсанай ябаган сэрэгшэд кавалеритээ хамта батальоной урдаһаа добтолжо ороходонь, нүхэр Д. Доржиев өөрынгөө пулемедоор галта аадар адхажа, 11 гитлеровецые байра дээрэнь унагаагаад, бэшыень зугадуулһан байна...»

Нютагайтнай хүн иимэ баатарлигаар тулалдадаг байһан.

Белгород хотын 16-дахи ГПТУ-гай һурагшадай үүсхэлээр Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэдэй хүүрнүүд ондоо тээ нүүлгэн хадагалагдаа, дээрэнь обелиск бодхоогоо. Училищиин баяр ёһололой линейкэнүүд, харалганууд совет хүнүүдэй зол жаргалай түлөө ами наһаяа үгэһэн сэрэгшэдэй мүнхэ дурасхаалай обелискын дэргэдэ үнгэргэгдэдэг. һурагшад Эсэгэ ороноо үнэн сэхэ байха тухайгаа тангаригаа тэндэ үгэдэг юм. Баатар байлдаашадай медаль, буу зэбсэг болон хубсаһа хунарайнь зүйлнүүд училищиин музейдэ табигданхай.

(«Забайкальский рабочий» газетэһээ абтаба).

АРАДАЙ ИСКУССТВЫН МУЗЕ[Й]

МОСКВА. Шэмэглэн гоёохо ба арадай искусствын бүхэроссин музей һаяхан эндэ нээгдэбэ. XIX зуун жэлэй архитектурын хүшөө болохо Делегатска үйлсөөрхи 3-дахи гэртэ 2 мянга шахуу бүтээл нэгэдүүлһэн түрүүшын экспозици нээгдээ.

—Шэмэглэл арадай уран шадабаритадай бүтээһэн хэрэгсэлнүүдтэ, шэмэглэн гоёохо искусствын уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдтэ арадай үндэһэн абари зан, бэлиг, гоё һайханиие ойлгодог байһаниинь тодо хурсаар харуулагдадаг юм,—гэжэ музейн директор А. Степанова хэлэнэ. — Богонишог болзорто Россин Федерациин түрүү музейнүүдэ[й] ... ламжаар арбаад мянга... понат суглуулагдаһан ... Музейн экспозициин ... хубинень лэ бидэ ... набди. Тэдэ 14 залда ... дэнхэй. СССР-эй арада[й] ... олон үндэһэ яһатанай ... кусство тухай яһала ... нээр харуулна.

(ТАС[С]).

Нютаг нютагай һонин

ТҮНХЭНЭЙ РАЙОНДО:

Наймаалагшадай амжалта

Хойморой сельпогой хүдэлмэрилэгшэд районойнгоо худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай дундаһаа социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гарадаг. Эд бараа худалдадаг магазиниинь хахад жэлэйнгээ түсэбые 117,9 процент дүүргээ юм. Тус коллективые З. Д. Соктоева хүтэлбэрилдэг.

Бусадшье олон магазинуудай һайшаалта хүдэлмэриие тэмдэглэмээр. Хуурай-Хобогой хүн зон нютагайнгаа магазинай наймаалагшадай урин, хүндэмүүшэ налгай зан тухай, ажал хүдэлмэреэ урагшатай һайнаар эмхидхэдэг тухайнь ханалтатайгаар хөөрэдэг. Эдэ магазинуудай наймаалагшад һара бүриингөө даабариие заатагүй дүүргэдэг.

Түсэбөө үлүүлнэ

Жэмһэгэй совхозрабкоопой коллектив хахад жэлэй туршада 1170,7 мянган түхэригэй эд бараа худалдаха түсэбтэй һэн. Тиин эршэмтэйгээр, социалис мүрысөөнэй гурим сахин хүдэлһэнэй ашаар энэ түсэбөө үлүүлэн, дүн хамта 1219,5 мянган түхэригэй продукци наймаалаа. Оролдолго шадабаряа һуладуулангүй хүдэлөө һаань, саашадаа энэ амжалтань арьбадхагдахань лабтай.

Б. СЫРЕНОВ.

ШҮҮХЭ ГЭБЭЛ...

Гүрэнэй дотоодын гурбан процентнэ шүүбэриин урьһаламжа хадаа хүн зоной мүнгэеэ хадагалхада эгээл тааруу зохид арга болоно. Урьһаламжын облигацинуудаар шүүбэринүүд жэл бүри 8 тиражаар үнгэргэгдэдэг. Тодорхойлбол, жэл бүри февралиин 15-да, мартын 30-да, майн 15-да, июниин 30-да, августын 15-да, сентябриин 30-да, ноябриин 15-да, декабриин 30-да үнгэргэгдэдэг юм.

Урьһаламжын гуримаар түлэгдэдэг шүүбэринүүд гэхэдэ, 20 түхэригэй облигацинар 5000, 2500, 1000, 500, 100, 40 түхэриг тус тустань шүүжэ болохо.

Тиражай үнгэргэгдэхэ тума шүүхэ арга боломжо бүри ойртодог. Юуб гэхэдэ, урьһаламжын болзорой дүүрэтэр шүүбэринүүдэй тоо хубилдаггүй, харин шүүбэридэ хүртэһэн облигацинууд саашадаа нааданда оруулагдадаггүй. Нөөсэлгын кассануудһаа урьһаламжын облигацинуудые ямаршье сагта худалдан абажа боломоор.

Нөөсэлгын кассанууд облигацинуудаа һара бүридэ элдэб сэнгээр худалдадаг байна. Сэнгүүдыень нөөсэлгын кассануудһаа мэдэхэдэ болохо.

Республикын ажалшадай дунда урьһаламжа үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Гурбан процентнэ урьһаламжын облигацинуудые худалдан абыт! Гэртээ хадагалаад байһан облигацинуудаа шүүбэринүүдэй таблицануудаар саг болзортонь шалгажа байха хэрэгтэй гэжэ һануулалтай.

НААДАНДА ХАБААДАЛСЫТ!

1981 оной зөөриин шүүбэринүүд соо «Жигули» ВАЗ 21011 түхэлэй 422, «Москвич»-2140 түхэлэй 422 автомашина, «Урал» М 67-36 түхэлэй 341, «ИЖ-Юпитер» түхэлэй 341 мотоцикл наадагдана. Гэхэһээ гадуур 13747 холодильник, 3001 самовар, өөдолой 1087 машина, үнгэтэ ба хара, сагаан экрантай 2532 телевизор, ондо ондоо хэмжээнэй 7545 хибэс гэхэ мэтэ ба бусадшье эд бараанай зүйл олон.

Мүнөө үедэ чилээд олон шүүбэринүүд түлэгдөө. Мүнгэ-зөөриин лотерейн билетүүдые олоор худалдан абыт! Шүүбэридэ хүртэхэ аза талаан байжа магад лэ!

Д. МАКАРОВА,
Улаан-Үдын түбэй 6078-дахи нөөсэлгын кассые даагша.

ҮНЭН БОЛОҺОН УШАР

Бүри үни хада манай Үнгөө нютагай Шохолойн Шагдарай гэртэ залинта буудал бууһан гэлсэдэг. Энэ хадаа үнэхөөрөө болоһон ушар юм. Минии багахан байхада, 1915—1916 онуудта гээшэ һэн ха. Энэ болоһон ушарые нюдөөрөө үзөө һэм гэжэ манай эжы хэлэдэг бэлэй.

Нэгэтэ зунай халуун нарата үдэр гэнтэ тэнгэридэ аадарай үүлэн бөөгнэрөөд, айхабтар ехэ сахилгаатай, залинта аадар оробо. Тэрээн дундуур сахилгаан сахилаад, тэнгэри лужаганаһаар лужаганажа, нидтад гээд лэ гэрнай дорьбошобо ха. Харан гэһэйнь, Шагдар хүршынь гэрэй үрхөөр нюдаргын шэнээн монсогор улаан гал ороод, үүдээрнь ялагад гээд гарашаха шэнги болобо. Энэ хадаа тэнгэриин дуунай дундуур агшан зуура үнгэрөө. Иимэ гайтай ушаралые дүтэ байһан хүнүүд ажаглаһан байгаа. Мүнөө бодоод үзэхэдэ, «шаровая молния» гэдэг байжа болоо ха.

Тэрэ дары хүнүүд гүйлдэжэ гэртэ оробо ха. Юуб гэхэдэ, Шагдарай таба наһатай Найдан хүбүүн тэндэ гансаараа унтажа хэбтээ ха юм. Эхэнь энэ үедэ хажуудахи хүршындөө ошоһон байгаа. Хэдэн һамгадай эндэ ерэхэдэ, үүдэн сэлеэтэй, бурхан тахилынь һандаржа, шала дээрэ унашанхай. Унтажа хэбтэһэн Найдан орон дээрэһээ бүүгаад, бархиржа байба.

Найданай эжы, мүн суг ороһон һамгад бултадаа: «Ай, хөөрхы, хүбүүеымнай бурхан хараа», «Бурхан абараа» гэлдэжэ байгаад, Найдан хүбүүе тэбэрижэ, таалажа оробод.

Найдан хүбүүн хамараа аршан: «Юун бурхан хэрээ гэнэт! Бурханшни булта газарта унашоод хэбтэнэл», — гэжэ үнэн ушарыень хэлэхэдэнь, тойрожо байһан һамгад бүгэдөөрэн эльгэ хатан энеэлдэһэн гэхэ.

ҮНЭГЭН АЙЛГАБА

Манай нютагта Гамбал гэжэ ангууша хүн бии. «Хүбшэ тайгын гүн руу гансаараа ошохоёо айдаг» гээд, нүхэдынь тэрэниие наада баридаг һэн. Үнэхөөрөөшье энэ агнуушан томо анда гараба, баабгай бартахи баряа гэжэ дуулдаагүй юм. Ойн захаар байратай бүдүүн хүзүүн, доргон гэхэ мэтын жэжэ ангуудые олзоборилдог байгаа.

Гамбалые өөрыень бага хүхеэн татаад, хөөрүүлээ һаа, «баабгайе бахалзуурдаад унагаагаа бэлэйб», «хүхэ шоные хүлһөөнь бяряад, газар наншаа һэм» гэжэ байгаад маһалзахадаашье болохо.

Мүн нэгэ үнэн болоһон ушар тухайгаа намда ингэжэ хэлээ һэн: «Шара горхониие үгсөөд нэгэтэ хараашалжа ябабаб. Тэрэ саана нэгэ томо шара үнэгэн лэ хулганаашалжа ябаба. «А-а, энэш минии болоо» гэжэ бодоод, жалга руу ороод, бэеэ далдалаад гүйбэб. Энэ багта дүтэлөө ёһотой гээд, эгсэ эрье өөдэ абиржа байтарам, «ар-ур» гэлдээд хоёр үнэгэн носолдоһоор, үйлөө доройтомод юугээ буляалдаа юм, урдаһаам унажа ерэбэ... Айһан, сошоһондоо барижа ябаһан буугаа шэдэһэнээ мэдэнгүй шэдээд, нэгэ мэдэхэдээ уруугаа хараад унаашаһан хэбтээ бэлэйб.

Халаг даа, айһандаа ингэжэ амандаа ороһон хайран хоёр үнэгэ алдаа бэлэйб».

Д. ЦЫБЕНОВ.

Алтан хартаабха

Хабарай һалхитай хагсуу хаһа байгаа.

Эндэ-тэндэ гал дүлэн гаража, түймэр сарагшадай унтаха нойроо, эдихэ хоолоо мартаха тооной тухашаржа байһан нэгэ һүни Хупата тосхоной пожарна депогой телефон наяршаба.

—Пожарнигууд гүт?

—Тиимэ.

—Уржадэр огородтоо хартаабха булажа дүүргээбди,— гэжэ наһажаал эхэнэр хөөрөөгөө эхилбэ. —Амтатайшье, томоор ургадагшье сорт. Хальһыень хуулахада, алтаржа байдаг хартаабха...

—Юуб хартаабхаяа хэлээбтэ? Түймэр гараа гү?

—Хореогой захада тулатар таряатай байха. Шэжэр алтанда адли, бутаржа байдаг хартаабха.., — гэхэдэнь дежурна уурлаад, трубкаяа табижархиба.

Телефон дахин наяржа, үнөөхил һамганай абяан дуулдаба:

—Танай пожарнигууд нюдэ нюургүй гүйлгэлдэжэ ерээд, гал унтаргаахаяа манай огород соогуур ошоходоо, хамаг хартаабхыем машинаараа бу даруулаг лэ гэхээ һанаа һэм...

—Юун галаа хэлэнэт? Түймэр гараа гү гэнэб?!

—Хүршымнай байшан шатажа байна, — гэжэ тэрэ эхэнэр хашалгүйгөөр харюусаа бэлэй.

Ш-С. БАДЛУЕВ.

АЯНШАЛГЫН БААЗА ҮРГЭДЭНЭ

Аяншалагшадай «Теберда» гэһэн баазада барилгашад хоёр хүнэй байха тааруу зохид таһалгануудтай гостиницын шэнэ корпус ашаглалгада оруулаа юм. Эндэ жэл бүри аяншалха дуратай 20 мянга гаран хүниие угтан абаха аргатай болоо.

Аяншалгын энэ баазада ерэһэн хүнүүд Хойто Кавказай хада уулануудай үзэсхэлэн газарнуудтай танилсаха, дуршэлтэй инструкторнуудай хүтэлбэри доро саһан хушалтатай хадануудые ябагаар дабажа, Хара далайн эрьедэхи пляжнуудта хүрэхэ юм.

Энэ табан жэлдэ аяншалгын баазада гостиницын түхэл шэнэтэй үшөө хоёр корпус баригдахаар хараалагдана.

Теберда,
Карачаево-Черкесскэ автономито область.

(ТАСС).

О

Велосипедээр урилдадаг манай республикын суглуулагдамал командын гэшүүд, спортын мастерта кандидадууд Ю. Бурдуковский, В. Клочихин, Н. Родионов, Р. Рыжков, А. Имеев болон бусад командын тренер Галсановай хүтэлбэри доро таһалгаряагүй һорёо мүрысөө үнгэргэжэ, һонирхолтой энэ спортдо дуратайшуулай дунда талархал, омогорхол татадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүлэг велосипедистнүүд футболой нааданай забһарлалгын үедэ ээлжээтэ урилдаагаа үнгэргэжэ ябана.

М. СУТУРИНАЙ фото.

О

Шэнэ кино

«АМАРЖА БАЙГШАДАЙ АЖАБАЙДАЛҺАА»

Крымдэхи оройтоһон намар. Далай дээрэ хүйтэн, манатай. Эртэ харанхы болоно. Алтан-шара набшаһан хүл доогуур һаршаганана. Тойроод аали намдуу байдал. Хүншье үсөөн. Юрэдөө, амаралтын халуун хаһа бууранхай.

Иимэ оршон байдалаар Николай Губенкын **«Из жизни отдыхающих»** гэжэ фильм эхилнэ. «Чеховэй хаһа» гэжэ нэрлэгдэдэг энэ сагта Хара далайн урда эрьедэхи пансионадуудай нэгэндэ хүнүүд амаржа байна.

Абари зангаараа, һонирхолоороо, наһаараа болон социальна байдалаараа тон ондоо хүнүүд эндэ сугларанхай. Эдэ бүгэдэ хамтаржа, курорт дээрэхи эреэн, тиигэбэшье хүнгэхэнөөр танигдамаар нииитэ олон боложо үзэгдэнэ.

Тэдэнэй нэгэн Ольга Николаевна. Залуудаа тэрэ Маяковский болон Есенинэй нүхэдтэй дүтэ байһан. Олон юумэ мэдэхэ, залуушуулда томоотойгоор һургаал заабари үгэхэ дуратай...

Аркадий Павлович «дипломат» гэжэ алдаршаһан. Тодорхойлон хэлэбэл, посольствын тогоошон. Тэрэ барилгашан Чикинтэй хамта уйдаха гашуудахагүйн тула хүнгэншэгөөр сагаа үнгэргэхые хүсэнэ...

Бүхы юумээр һонирходог, бүхы юумые сүмэ хараһан, дуулаһан лэ байдаг, хоб хошын эзэн, хүгшэржэ һарьмай боложо байгаа «эмэ арсалан» Марго...

Трактористнуудай бригадир шуран хүнгэн Скворцов бүдүүвгэйхэн зантай колхозница Оксана хоёр эдеэлжэ һуухадаа, урда зүгэй дулаан орон Италяар аяншалһанаа ходол дурдахаяа һанана...

Иимэрхүү хүнүүдые пансионадай ниитэ соёлой хүдэлмэри эрхилэгшэ Лисюткин гэдэг ударидаа болоно.

Пансионадтахи сүлөө саг баһал эмхидхэгдэхэ ёһотой: далайн эрьеэр ба сэсэрлиг соогуур сэнгэлгэ, бильярд наадан, үдэшэндөө карта наадалга, телевизор харалга — баран саг болзортой.

Тиигэбэшье һаань, эндэ амидарагшад юугээршье һамаарха аргагүй дээрэһээ уйдана, сагаа эльгээжэ ядажа зобоно. Тиимэһээл Чикин «Юундэ цыгануудые дахинаа урихын аргагүй юм?» гэһэн нэгэл асуудалаар Лисюткиндэ хандажа, хашартай болошоно.

Тиигэһээр байтар, эдэ, нэгэ талаһаа энеэдэтэйшье, нүгөө талаһаа гашуудалдаа дарагдашаһан амарагшадай дундаһаа хоёр хүн удаа дараалан бусадһаа шалгаран гарана. Эдэмнай ганса бэе Алексей Сергеевич Павлищев, ехэ болоһон басаганай эхэ Надежда Андреевна хоёр болоно.

Хэнһээшье тэдэ гайхана, түбэгшөөнэгүй. Амарагшадай ажабайдал тэдэниие һонирхуулнаашьегүй. Тэдэ хоёр ходоодоо хоюулан, хоюулан һаань ондоо хүн дүтэ үгы шэнги. Иимэ аяг аашаараа тэдэнэр бултанай анхарал татана. Бэе бэеэ тэдэнэр гансата олоо.

Тус фильм ажабайдал мэдэхэ болоһон, залуу бэшэ хоёр хүнэй хоорондо түрэһэн, хүлеэгдээгүй, бүхы юумэ хубилгалан, сүхэрэлтэ хуби заяаень эмдэһэн дуран тухай хөөрэнэ.

Борохон далай долгилно. Эрьенүүдыньшье хооһон. Амарагшад гэр гэртээ тараа. Харин уйдхар гашуудалда дарагдашаһан уйтай Лисюткин причал дээрэ «шэнэ амарагшадые» хүлеэн зогсоно.

Режиссер оператор хоёрой иимээр түгэсхөөһэн фильм удхаараа үнэтэйшье байжа магад. Камерамнай заримдаа үгэһөө үлүү байдаг гэжэ тэдэнэр тэмдэглэдэг. Харин тэдэнэрэй камера хоёр хүнэй дунда мүндэлһэн ухаан зүрхэнэй түрэл бололгые, саашадаа айхабтар һайхан, уян зөөлэн хандалгатай харилсаае, шэнэ ажабайдалай бии болоһые харуулна.

Л. ДАНИЛОВА,
кинопрокадай хүдэлмэрилэгшэ.

Спорт

ХААНА, ЮУН БОЛОХОБ?

△ Августын дүрбэнһөө зургаан болотор Москва хотын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр уласхоорондын мүрысөөн боложо эхилбэ. «Правда» газетын шангуудта хүртэхын түлөө эхилһэн энэ мүрысөөндэ манай нютагай хүбүүд, басагад хабаадана. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, уласхоорондын классай спортын мастернууд Павел Яковлев, Татьяна Позднякова, спортын мастернууд Евгения Ситникова, Александр Костецкий гэгшэд болоно.

△ Европын кубогта хүртэхын түлөө хахад финалай мүрысөөндэ илажа гараһан уласхоорондын классай спортын мастер Надежда Виноградова августын 28—29-нэй үдэрнүүдтэ Европын кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха юм.

△ ГТО-гой олон зүйлөөр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодо августын 8—9-нэй үдэрнүүдтэ болохоор хараалагдаба. Физкультурнигай бүхэсоюзна үдэртэ зорюулагдаһан энэ мүрысөөндэ спортын бүлгэм, спортын клуб, предприятинуудай олон тоото спортсменүүд хабаадахаар хүлеэгдэнэ.

М. БОРИСОВ.

Амарна, ажал...

Толтын дунда һург... бүлэг һурагшад мүнөө... тэ гэжэ газарта ажал... амаралтын лагерьта... Эдэнэр жэл бүри энд... лажа, сэбэр агаарта... байдаг юм. Эндэ 7-д... дэхи классуудай һур... амардаг юм.

Байгша ондо түс... лиин 26 хүбүүд, басага... точные Саяны» колхоз...

ПРАВДА БУРЯ[ТИИ]

СЭНХИР ЭКР[АН]

Редактор Р. Б. ГАРМ[АЕВ].

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госу[дар]ственного комитета Бурятской АССР [по] делам издательств полиграфии и к[ниж]ной торговли.
Н-01655. Заказ № 184. Индекс 59[...]